

თეიმურაზ კუხალაშვილი

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი
ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

Teimuraz Kukhalashvili

**National Center
for Disease Control & Public Health**

**ჯილენის კერები
საქართველოში**

Anthrax foci in Georgia

გამომცემლობა „მერიდიანი“
თბილისი 2007 Tbilisi

უაკ (UDC) 619:616.98]:636+614.3
კ - 991

ვეტერინარული სამსახურისა და ჯანმრთელობის დაცვის პროფილური მუშაკების გარდა წინამდებარე ნაშრომი ფასდაუდებელ დახმარებას გაუწევს (ჯილესის „აფეთქების“ უმძიმესი შედეგების თავიდან აცილების თვალსაზრისით) ყველა იმ დარგის სპეციალისტებს (გეოლოგია, აგრონომია, მედიორაცია, მშენებლობა, არქეოლოგია და სხვა), რომელთა მოღვაწეობაც მიწის სამუშაოებთანაა დაკავშირებული.

რეცენზენტები:

მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, გელათის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი
პროფესორი გ. კაციტაძე;

ვეტერინარიის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი მ. ნათიძე;

მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი ი. მჭედლიშვილი;

მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი ე. ვაშაყმაძე.

© გამომცემლობა „მერიდიანი“, 2007

© თ. კუხალაშვილი

ISBN 99941-10-017-8

შესავალი

უხსოვარი დროიდანაა ჯილეხი (*Anthrax*) ადამიანისათვის ცნობილი. ამას ადასტურებს ძველი სამყაროს ზოგიერთი მოღვაწის თხზულება, სადაც აღწერილი სენი მიგვანიშნებს ჯილეხის ეპიზოტიასა და ეპიდემიაზე. ასე მაგალითად, მოსეს მეორე წიგნში მოთხრობილია, რომ ეგვიპტეში მძვინვარე რაღაც დაავადებისაგან იხოცებოდა ცხენები, სახედრები, აქლემები, ხარები და ცხვრები, იმავდროულად ხალხიც ზიანდებოდა „ავთვისებიანი შავი მუწუკით“ (Л.В. Громашевский, Г.М. Вайндрах – «Частная эпидемиология», Москва, 1947, стр. 632).

საქართველოშიც მოსახლეობისათვის ჯილეხი ოდითგანვე ცნობილია. სხვადასხვა კუთხეში მას სხვადასხვა სახელით მოიხსენიებენ - „ჯილეხი“, „თვალა“, „მუწუკი“, „ხუზარა“, „ბედნიერი“. ინტერესს იწვევს უკანასკნელი სახელწოდება, რატომ უნდა დაერქვა ხალხს მძიმე და ვერაგი ავადმყოფობისათვის „ბედნიერი“. ამ საკითხზე ადრეც ხშირად მისაუბრია ეპიდემიოლოგიის კათედრის დამაარსებელსა და კათედრის პირველ გამგესთან, აწ განსვენებულ ბატონ კონსტანტინე კაციტაძესთან და ორ გარემოებაზე შევთანხმებულვართ: პირველი – ეს ავადმყოფობა ძირითადად მესაქონლეობას უკავშირდება, ამიტომ უფრო ხშირად ის „ბედნიერი“ ხალხი ხდებოდა ავად, ვისაც მეტი ცხვარი, ძროხა და ცხენი ჰყავდა მფლობელობაში. მეორე ვარიანტი უფრო დამაჯერებელი მეჩვენება. საქმე იმაშია, რომ დაავადებული შესახედავად ძალზე მძიმე შთაბეჭდილებას ახდენს (ფართო შეშუპება, ღრმა წყლული შავი ფუფხით), სუბიექტურად კი ავადმყოფი ტკივილს ვერ გრძნობს, ჯილეხის მიკრობთა ეგზოტოქსინით მგრძნობიარე ნერვიული დაბოლოებების პარეზის (ნაწილობრივი დამბლა) გამო.

დღეისათვის ბევრი (მათ შორის, ვეტერინარიისა და მედიცინის სპეციალისტებიც კი) ჯილეხს რუსული კალკით - „ციმბირის წყლული“ მოიხსენიებს, რაც უმართუბულოა. ამის დასადასტურებლად ისტორიაში მცირეოდენი ექსკურსი დაგვჭირდება.

1788 წელს ჩელიაბინსკელმა სამხედრო ექიმმა სტეფანე ანდრიევსკიმ რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის სამედიცინო კოლეგიას წარუდგინა ნაშრომი, რომელშიც აღწერილი იყო იმ ხანებში ციმბირში გავრცელებული ჯილეხის ეპიდემია და

ეპიზოტია. ანდრიევსკიმ სპეციალური კომისიის თანდასწრებით ხელოვნურად დაიავადა თავი (ხელის განაკაწრზე დაიღო ჯილეხით დაცემული პირუტყვის სისხლში დასველებული ძაფი), შემდეგ კი დაიწყო დღიურების წერა. როცა ვერ შეძლო (ავადმყოფობის სიმძიმის გამო), დღიურები მისმა ფერშალმა გააგრძელა. ანდრიევსკი გადარჩა და გამოჯანმრთელების შემდეგ ზემოსხენებული ნაშრომი შეადგინა, რომელშიც ადამიანებსა და პირუტყვში მიმდინარე დაავადების იდენტიფიკაციას ადასტურებდა. ნაშრომს სათაურად წამდგარებული ჰქონდა „О сибирской язве“. ეტყობა, ანდრიევსკის ეგონა, რომ აღმოაჩინა რაღაც ახალი ციმბირული დაავადება, თუმცა ზოგიერთ რუს ავტორს (Б.Л. Черкасский – «Путешествие эпидемиолога во времени и пространстве», Воронеж, 2003, стр. 402) მიაჩნია, რომ ამით მხოლოდ ავადობის აზიურ წარმომავლობას გულისხმობდა.

ჯილეხს ძველთაგანვე იცნობდნენ საქართველოში, წინააღმდეგ შემთხვევაში, სწორუპოვარი სულხან-საბა ორბელიანი ვერ განმარტავდა ასე ლაკონურად და ზუსტად ამ დაავადების სიმწვავეს, სიმძიმეს და ზოონოზურ ხასიათს: - „ჯილეხი ეწოდების სენთა მომსვრელთა კაცთა და პირუტყვთაცა ერთბაშად“ (თხზულებანი. ტომი IV, თბილისი, 1966, გვ. 455).

ეს განმარტება სულხან-საბამ მოგვცა თავის „ლექსიკონში“, რომელსაც ვახტანგ VI-მ სიყვარულით „სიტყვის კონა“ უწოდა. იგი ხელნაწერის სახით პირველად 1697 წელს გამოქვეყნდა. ამასთან დაკავშირებით ერთი ამბავი მახსენდება:

გასული საუკუნის 60-70-იან წლებში ჯილეხის პროფილაქტიკის საკითხებზე საკავშირო კონფერენციები ტარდებოდა. მივიღე რა მოსაწვევი ერთ-ერთი ასეთ კონფერენციაში მონაწილეობის შესახებ, გაგზავნე ნაშრომი, რომელშიც სულხან-საბაც მოვისხენიე თავისი განმარტებითა და მისი გამოქვეყნების თარიღით. კონფერენციის თეზისების გაცნობისას სახტად დავრჩი, რადგან სულხან-საბას მოღვაწეობისა და „სიტყვის კონის“ გამოქვეყნების თარიღად ნაცვლად 1697 წლისა, მითითებული იყო 1897 წელი. როცა ამ შეცდომასთან დაკავშირებით თეზისების კრებულის რედაქტორთან ჩემი გულისწყრომა გამოვხატე, მიპასუხა - „გვეგონა შეგეშალათ თარიღი, თორემ როგორ შეიძლება თქვენს ქვეყანაში ანდრიევსკიზე ადრე სცოდნოდათ ჯილეხის პრობლემები“-ო.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, უკეთესია უცხო ენიდან გადმოთარგმნილს ჩვენივე სიტყვა ვამჯობინოთ, როგორც ამას აკეთებენ ფრანგები, ინგლისელები, გერმანელები. აკი ამას პროტიც გვიქადაგებს:

“სიტყვებს, წინაპართ მიერ გახედნილთ,/ დიდი რუსთველის უღელში ნაბამთ/
შობილთ კლარჯეთით, ქართლით, კახეთით,/ ერთად შეკრიბა რომელნიც საბამ/
ვეალერსები, ვითარცა ყვავილთ,/ სიცოცხლეს მარტო იმიტომ მინდა,/ რომ ჩემ
საფლავზე ყაყაჩოსავით/ ჰყვაოდეს სიტყვა, ქართული სიტყვა“ (მუხრან მაჭავარიანი.
თბილისი, 1985, გვ. 7).

რაკიღა ჯილეხის პრობლემებს ისტორიულ ჭრილში განვიხილავთ, აუცილებლად უნდა აღინიშნოს ერთი გარემოება – ჯილეხი ფართოდ მაშინ იჩენდა თავს, როდესაც ჩვენში გვაღვიანი წლები იდგა. საარქივო მონაცემებით ასეთი იყო მეცხრამეტე საუკუნის მიწურული (კერძოდ, 1890 და 1892 წლები). ამ პერიოდში ჯილეხით დაავადებულთა შორის ერთ-ერთი ჩვენი სასიქადულო პროტიც იყო. აი, რას მოგვითხრობს ამის შესახებ ვაჟა-ფშაველას ძმა ალექსანდრე (სანდრო) რაზიკაშვილი: „1890 წლის ზაფხულში ვაჟას ბიძამ, მწარიამ, სოფელ ბოწახში ავადმყოფი ხარი დაკლა. ვაჟამ ოჯახის სარჩენად თითქმის ნახევარი ხარის აჰკიდა ცხენს და შინ წამოიღო. თურმე ხარი ჭირიანი ყოფილა და ეს არც ბიძა მწარიას სცოდნია. სხვას არაფერი და ვაჟას კი, ჩანს, თვალზე მოისვა ხორციანი ხელი „ბედნიერი“ გამოაჩნდა. მეორე თუ მესამე დღეს ვაჟას სიცხე მისცა და თვალის ქუთუთოზე ქავილი დაუწყო, ზედ მუწუკიც გამოუვიდა. მაშინვე შეატყო დედაჩემმა, რომ ეს მუწუკი „ბედნიერი“ იყო. ის იმოდენა ხორცი სულ მიწაში ჩავფალით, რომ ძაღლებსაც კი არ ეჭამათ. ვაჟას ცხენიც, რომელსაც ის ხორცი ეკიდა, ვერ ასცდა ამ ჭირს. იმასაც გამოაჩნდა „ბედნიერი“.

ვაჟას დედა მკურნალობდა შინაური წამლებით. მაინც ვერ განიკურნა მთლიანად, თვალის ქუთუთო ჩამოფხავებული დარჩა და ცრემლმდინარი. ასეთი თვალის გამო ფშაველებმა მისთვის შერქმეულ „რაზიკაანთ დევს“ „ცალთვალა“ დაუმატეს და ახლა „რაზიკაანთ ცალთვალა დევს“ ეძახიან“ (გიგი ხორნაული, ცხოვრება ვაჟა-ფშაველასი, თბილისი, 1987, 115).

ჯილეხით ავადმყოფობას იწვევს *Bac. anthracis*. იგი უძრავი, გრამდადებითი ჩხირია, წარმოქმნის სპორას, ხოლო ცხოველისა და ადამიანის ორგანიზმში – კაპსულას.

მიკრობის პათოგენობას განაპირობებს კაფსულისა და სპეციფიური ეგზოტოქსინის გამომუშავების უნარი. გარემოში მიკრობთა გამძლეობას განსაზღვრავს მათი არსებობის ბიოლოგიური ფორმა. ვეგეტაციური ფორმები ხასიათდებიან შედარებით ნაკლები გამძლეობით. 75⁰C-ზე იხოცებიან 1 წუთში. მეტ რეზისტენტობას იხენენ დაბალი ტემპერატურის მიმართ (-24⁰C უძლებენ 12 დღეს). მათი სპორებად გარდაქმნა ატმოსფერული ჟანგბადის ზემოქმედებით ხდება. გარდაქმნა მიმდინარეობს რამოდენიმე საათის განმავლობაში და მთავრდება პირველ დღეს. ჯილეხის მიკრობთა სპოროვანი ფორმები განსაკუთრებული გამძლეობით გამოირჩევიან. დუდილის დროს ინარჩუნებენ სიცოცხლისუნარიანობას 60 წუთის განმავლობაში; მაღალი წნევით ორთქლის (110⁰C) მოქმედებას უძლებენ 5 წუთს. გაყინვა თხიერი ჰაერით (-190⁰C) მათ სიცოცხლისუნარიანობაზე არავითარ ზემოქმედებას არ ახდენს. გამომშრალ მდგომარეობაში სპორები ძლებენ ათეულ წელს. ჯილეხის სპორები საკმაოდ რეზისტენტულნი არიან სხვადასხვა ქიმიური ნივთიერებების მიმართ: 10%-იანი ქლორამინის ხსნარი კლავს 14 საათში, ხოლო 5% აქტიური ქლორის შემცველი ქლორიანი კირის ხსნარი – 1 საათში. ადამიანთა და ცხოველთა ჯილეხით დაავადება უმთავრესად სპოროვანი ფორმების საშუალებით ხდება.

ბუნებაში ჯილეხის მიკრობთა რეზერვუარს წარმოადგენს ინფიცირებული ნიადაგი. თანამედროვე სამედიცინო და ვეტერინარულ მეცნიერებაში გაბატონებულია შეხედულება, რომ ჯილეხის ბაცილა ცოცხალი მაკროორგანიზმის გარეშე – ნიადაგშიც ინარჩუნებს რეპროდუქციის უნარს (სპოროვანი ფორმა ვეგეტირების შემდეგ მრავლდება და ისევ სპორად ქცეული გროვდება ინფიცირების ადგილას). საამისოდ ეს ადგილი ოპტიმალურია, თუ: 1) ნიადაგი შავმიწა, ყავისფერი ან ალუვიური (მდინარის ან ნაკადულის მიერ მონატანი, დანალექი) ტიპისაა; 2) ნეიტრალური ან ოდნავ ტუტე რეაქცია აქვს (pH 5,5-7,5); 3) მდიდარია ორგანული ნივთიერებებით (ჰუმუსი 4% და მეტი); 4) სინესტე – არანაკლებ 20%-სა; 5) ტემპერატურული რეჟიმი 15-45⁰C-ის ფარგლებში; 6) ნიადაგი არ უნდა იყოს ღარიბი სხვადასხვა ამინომჟავებითა და მიკროელემენტებით (Б.Л. Черкасский, «Эпидемиология и профилактика сибирской язвы», Москва, 2002, 100). სხვა შემთხვევებში ჯილეხის ბაცილა ნიადაგში კარგავს რეპროდუქციისა და პათოგენობის უნარს (რაც ნიადაგის თვითგაწმენდის ფაქტორადაც შეიძლება ჩაითვალოს).

ჯილქის ეპიზოტიები უმთავრესად სეზონურ ხასიათს ატარებს. ცხოველთა დაავადების პირველი შემთხვევები მათი საძოვრებზე გარეკვის დროს ემთხვევა, ხოლო ივლის-ოქტომბრის თვეებში ცხოველთა ჯილქით ავადობა მკვეთრად მატულობს. ჯილქით თითქმის ყველა სახეობის ცხოველი ავადდება. მის მიმართ განსაკუთრებით მგრძობიარეა მობალახე შინაური და გარეული პირუტყვი. ნაკლებად მგრძობიარეა – ღორი, ძაღლი, კატა. მტაცებელი ცხოველები იშვიათად ავადდებიან ჯილქით. მგრძობიარე ცხოველებში ავადმყოფობა მძიმედ, გენერალიზებული ფორმით მიმდინარეობს. ხშირია ელვისებური მიმდინარეობა, რომლის შედეგად პირუტყვი უეცრად კვდება. სიკვდილის უშუალო მიზეზად ჯილქის ეგზოტოქსინია მიჩნეული. დაავადებული პირუტყვი გადამდებია ავადმყოფობის მთელი პერიოდის განმავლობაში, რამეთუ მიკრობებს გამოყოფს გარემოში შარდის, ფეკალური მასებისა და ფილტვების სისხლიანი გამონადენის საშუალებით. სიკვდილის შემდეგ კი გადამდებია მისი ყველა ორგანო და ქსოვილი, მათ შორის ტყავი, მატყლი, ჯაგარი, რქები, ჩლიქები. უფრო რეზისტენტულ ცხოველებში (ღორები) ავადობის პროცესი დებულობს ლოკალურ ხასიათს ხახის ლიმფური ჯირკვლების სეროზულ-ჰემორაგიული ან ნეკროზული ანთების სახით.

ჯილქით ადამიანთა დაავადება უმთავრესად ხდება დაზიანებული კანიდან მიკრობთა შეჭრით ავადმყოფი პირუტყვის დაკვლის, გატყავებისა და ხორცის აქნის დროს. უფრო იშვიათად ინფექტის შეჭრის ადგილი შეიძლება იყოს საჭმლის მომწელებელი ტრაქტისა და სასუნთქი გზების დაზიანებული ლორწოვანი გარსი. ზოგჯერ აღინიშნება ადამიანთა დაავადების შემთხვევები ინფიცირებული ნიადაგით, ან მიწით დასერილი საგნებით. ავადმყოფი ადამიანიდან ჯანმრთელზე ჯილქის გადაცემის სარწმუნო მონაცემები მსოფლიო პრაქტიკაში არ მოიპოვება, ამიტომ ჯილქით დაავადებულ ადამიანს ეპიდემიოლოგიური მნიშვნელობა არ აქვს და განიხილება, როგორც ამ დაავადების ეპიდემიოლოგიური პროცესის ბიოლოგიური ჩიხი.

ადამიანთა ჯილქით ავადობა უმთავრესად სპორადულ ხასიათს ატარებს და ხშირად ემთხვევა ცხოველთა ავადობის სეზონობას (ზაფხული-შემოდგომა). საყოფაცხოვრებო და საწარმოო პირობებში ადამიანები ავადდებიან შემდეგ მიზეზთა გამო:

1. ვეტერინარული შემოწმების გარეშე ავადმყოფი პირუტყვის დაკვლა, გატყავება, ხორცის აქნა, დაცემული პირუტყვის დამარხვა;
2. ავადმყოფი პირუტყვის მოვლისას პირადი ჰიგიენის წესების დაუცველობა;
3. დაკლული ავადმყოფი პირუტყვის ხორციით საკვების მომზადება და მისი გამოყენება;
4. შემთხვევით შეძენილ და ჯილეხზე შეუმოწმებელ მეცხოველეობის პროდუქტებთან (ხორცი, მატყლი, ტყავი, ჯაგარი) კონტაქტი;
5. მეცხოველეობის პროდუქციის მწარმოებელი, გადამამუშავებელი, შემნახველი, გადამტანი და გამყიდველი დაწესებულებების თანამშრომელთა მიერ უსაფრთხოების ტექნიკის დაუცველობა;
6. საამშენებლო, აგროტექნიკური, ჰიდრომელიორაციული და სხვა მიწის სამუშაოების დროს ინფიცირებულ ნიადაგთან კონტაქტი.

ადამიანებში სამედიცინო ლიტერატურა უმთავრესად ჯილეხის სამ კლინიკურ ფორმას განასხვავებს: კანისას, ნაწლავებისას და ფილტვებისას (მათგან აბსოლუტურად უხშირესი, თითქმის 99% კანის ფორმაა). დაავადების განვითარებაში წამყვან როლს ასრულებს გამომწვევის ვირულენტობა და მაკროორგანიზმის იმუნური სისტემის მდგომარეობა. დაავადება ტოვებს მყარ იმუნიტეტს – განმეორებითი დაავადება იშვიათია.

მიკრობები ორგანიზმში ლიმფის ან სისხლის ნაკადის მეშვეობით გადაადგილდება და საბოლოოდ ლიმფურ ჯირკვლებში ხვდება, სადაც იზუდება, მრავლდება და იწვევს ნეკროზსა და ჰემორაგიას. კანქვეშა და კანშიგნითა ინფიცირებისას უკვე 3-4 საათის შემდეგ მიკრობთა ძირითადი მასა რეგიონალურ ლიმფურ ჯირკვლებშია დაბუდებული, ნაწილი კი ინოკულაციის (შეჭრის) ადგილას მრავლდება. ჯილეხის დიაგნოზი ეფუძნება ეპიდემიოლოგიურ ანამნეზს, კლინიკურ სურათს, კანის ალერგიულ სინჯსა და ლაბორატორიული კვლევის შედეგებს. საინკუბაციო პერიოდი მერყეობს 9 საათიდან 14 დღემდე, უფრო ხშირად 2-3 დღე. დაავადების დასაწყისში კანის ინფიცირების ადგილზე ჩნდება პაპულა, რომელიც გარდაიქმნება ვეზიკულად, საბოლოოდ კი ყალიბდება წყლული შავი ნეკროზული ცენტრით – ფუფხით (დაავადების საერთაშორისოდ მიღებული ძველბერძნული სახელწოდებაც აქედან იღებს სათავეს, *Anthrax* - ნახშირი). იგი მკვეთრი კონტურით არის შემოსაზღვრული და

კანიდან ოდნავ ამოწეულია. დაზიანების ადგილი საგრძნობლად შეშუპებულია და გადაჰკრავს მოწითალო-ლურჯი ელფერი. წყლული შეიცავს სეროზულ-ჰემორაგიულ სითხეს და უმტკივნეულოა. ჯილეხის კანის ფორმის დროს აუცილებელია დაავადების დიფერენცირება სტაფილოკოკურ და სტრეპტოკოკურ კარბუნკულთან, ექთიმურ განგრენასთან, მწერის ნაკბენთან, დაავადებებთან, რომელთაც ბუბონის წარმოქმნა ახასიათებთ. კლინიკურად ჯილეხის კანის ფორმა შესაძლოა ორი სახით მიმდინარეობდეს: გენერალიზებულად და ლოკალურად. პირველი უმძიმესი მიმდინარეობაა. ამ დროს გამორიცხული არაა განვითარდეს ფილტვებისა და თავის ტვინის შეშუპება, ნაწლავებში გაჩნდეს წყლულები და ა.შ. ეს ბაქტერიემიისა და ტოქსინემიის შედეგია და ინფექციურ-ტოქსიკური შოკი ავადმყოფისათვის სიცოცხლის შენარჩუნებას ნაკლებად მოსალოდნელს ხდის. მისი გადარჩენა ბევრადაა დამოკიდებული ზუსტ დიაგნოზსა და დროულად დაწყებულ ეთიოტროპულ მკურნალობაზე. ლოკალური მიმდინარეობის დროს კი პროგნოზი კეთილსაიმედოა.

ჯილეხის მკურნალობა კომპლექსურია. სპეციფიური მკურნალობისათვის გამოიყენება ჰეტეროგენული ჯილეხის საწინააღმდეგო იმუნოგლობულინი. ამავდროულად, აუცილებელია ეთიოტროპული მკურნალობა ანტიბიოტიკებით. ინტოქსიკაციის სალიკვიდაციოდ და ნივთიერებათა ცვლის მოსაწესრიგებლად მიმართავენ ინფუზორულ თერაპიას (გადასხმები). არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება წყლულის გაკვეთა – ამას შეიძლება ინფექციის გენერალიზება მოჰყვეს. ჯილეხით დაავადებულის ჰოსპიტალიზაცია აუცილებელია. პალატაში ატარებენ მიმდინარე დეზინფექციას სველი წესით (სულემის ხსნარი 1:1500, ფენოლის 3%-იანი ხსნარი). ავადმყოფის გამონაყოფებს უმატებენ 10%-იან ქლორამინს. ავადმყოფს გამოყოფილი აქვს ინდივიდუალური ჭურჭელი, რომელსაც ხმარების შემდეგ გამოსარშავენ. ნახმარი შესახვევი მასალა უნდა დაიწვას. ავადმყოფის საწოლთან ყოველგვარ მანიპულაციას ატარებენ რეზინის ხელთათმანებით. ავადმყოფის გაწერა შეიძლება ფუფხის მოცილებისა და წყლულის დანაწიბურების შემდეგ. დაავადების კერაში ატარებენ დასკვნით დეზინფექციას. დაავადებულ ცხოველთან კონტაქტში მყოფ პირს, აგრეთვე იმათ, ვინც მონაწილეობა მიიღო ავადმყოფი ცხოველის გაუვნებლობასა და დამარხვაში ან ინფიცირებული ხორცი მიიღო საკვებად, პროფილაქტიკის მიზნით უკეთებენ ჯილეხის საწინააღმდეგო იმუნოგლობულინს: მოზრდილებს 20-25 მლ-ს,

ბავშვებს კი – 5-8 მლ-ს. თუ დაინფიცირებული ხორცის მიღებიდან გავიდა 5 დღე, გლობულინოპროფილაქტიკა მიზანშეწონილი არ არის. აცრებს უტარებენ იმ პირებს, რომლებიც მუშაობენ მეცხოველეობაში, ტყავის ნედლეულის დამზადებისა და გადამამუშავებელ საწარმოებში, ხორცკომბინატებში, სასაკლაოებსა და საყვასობებში. აცრა წარმოებს კანზედა მეთოდით, მშრალი, ცოცხალი ვაქცინით, რევაქცინაცია – ყოველწლიურად.

ჯილეხით დაავადება გვხვდება საქართველოს ყველა ადმინისტრაციულ-სასოფლო რაიონში. გავრცელების ინტენსივობის მხრივ სხვადასხვა რეგიონები მკვეთრად განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან. ამ მხრივ ყველაზე უფრო არაკეთილსაიმედოა შიდა კახეთის, შიდა და ქვემო ქართლის დაბლობი და ივრის ზეგანი. ამ რეგიონებში ადამიანთა ჯილეხით ავადობის ინტენსიური მაჩვენებელი ყველაზე უფრო მაღალია. აქ არსებული თბილი კლიმატი, ზომიერი სინოტივე, ჰუმუსით მდიდარი ყავისფერი, ალუვიური და შავმიწა ნიადაგები ქმნიან ხელსაყრელ პირობებს გარემოში ჯილეხის სპორების ხანგრძლივი არსებობისათვის, რაც კარგად განვითარებულ მესაქონლეობასთან კავშირში განაპირობებს ჯილეხით ავადობის ინტენსიური მაჩვენებლის სიდიდეს. საქართველოში ეს მაჩვენებელი ყველაზე უფრო მცირეა დასავლეთ კავკასიონზე (მესტიის, ლენტეხის, ცაგერისა და ნაწილობრივ, ონისა და ამბროლაურის რაიონები).

ჯილეხის საწინააღმდეგო ბრძოლა ხორციელდება სამედიცინო და ვეტერინარული სამსახურების მიერ ჩატარებული კომპლექსური ღონისძიებებით. ვეტერინარული ზედამხედველობის მიზანია: ინფექციის წყაროს გამოვლენა, კერების აღრიცხვა და ცხოველთა აცრა. ვეტსამსახური ახორციელებს ზედამხედველობას ხორცის და ცხოველური ნედლეულის დამზადებაზე, შენახვასა და ტრანსპორტირებაზე, დაცემული ცხოველების გაუვნებლობასა და სპეციალური სამარხების მოწყობაზე; ჯილეხის პროფილაქტიკაში უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სანიტარიულ-საგანმანათლებლო მუშაობას მოსახლეობაში.

დედამიწის ცალკეულ ტერიტორიაზე ჯილეხის ავადობის მინიმუმამდე შესამცირებლად და სალიკვიდაციოდ აუცილებელი პირობაა ამ სენის გეოგრაფიის, ისტორიის, ეპიდემიოლოგიისა და ეპიზოოტოლოგიის დეტალური შესწავლა. საქართველო მდებარეობს ამიერკავკასიის ცენტრალურ და დასავლეთ ნაწილში. იგი

მოიცავს კავკასიის ფართობის 16% ტერიტორიას (69,7 ათას კვ.კმ., მოსახლეობის საშუალო სიმჭიდროვე – 77 ადამიანი 1 კვ.კმ.). ჩვენში ჯილქით ავადობის მუდმივ საშიშროებას ქმნის ამ სნეულების მდგრადი და ხანგრძლივად მოქმედი ნიადაგური კერები.

მას შემდეგ, რაც 2001 წელს, საერთაშორისო ტერორისტულმა ორგანიზაციებმა ამერიკის შეერთებული შტატების წინააღმდეგ ევრეთწოდებული „საფოსტო“ დივერსია (წერილები, ამანათები) განახორციელეს და ფლორიდაში, ნიუ-იორკში, ვაშინგტონსა და სხვა ქალაქებში ჯილქის სპორები (მოთეთრო ფხვნილის სახით) გაავრცელეს, დაავადდა 22 ადამიანი, რომელთაგან ნახევარი გარდაიცვალა, ჯილქის პრობლემამ წინა პლანზე წამოიწია. საქართველოში ჯილქის ბუნებრივი კერების არსებობის გამო ამ ინფექციით ყოველწლიურად საშუალოდ 30-40 ადამიანი ავადდება.

გავითვალისწინეთ რა ჩვენი ქვეყნისათვის ჯილქის პრობლემის აქტუალობა, გადავწყვიტეთ მისი მრავალმხრივი გამოკვლევა.

საქართველოში ჯილქზე ოფიციალური ცნობები მხოლოდ საარქივო დოკუმენტებშია შემონახული ცალკეულ სამედიცინო და ვეტერინარულ ექიმთა პატაკის, მოხსენებითი ბარათებისა და სამუშაო ანგარიშების სახით.

კავკასიის ომის დამთავრების შემდეგ, მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრიდან საქართველოში დაიწყო მმართველობის სამოქალაქო ორგანოების ჩამოყალიბება. მარტების ცენტრებში გამოჩნდა თითო-ოროლა სხვადასხვა დარგის ექიმი-სპეციალისტი. მათი სიმცირის გამო საკმარისი არ იყო სამედიცინო და ვეტერინარული მომსახურება. მოსახლეობა ვერ ითვალისწინებდა ჯილქის გამომწვევის თავისებურებებს, ამიტომ ხშირი იყო ვეტერინარულ-სანიტარიული წესების უხეში დარღვევა, რაც იწვევდა ქვეყნის ნიადაგების ინტენსიურ დაინფიცირებას სპორებითა და დაავადების ახალ-ახალი კერების განვითარებას.

ჯილქის გამომწვევი სპორის დიდი გამძლეობა და მრავალმხრივი ხასიათის ორგანოტროპიზმი განაპირობებს დაავადების ფორმათა სიმრავლეს. ბალახისმჭამელ პირუტყვში დაავადების ძირითადი (საწყისი) ფორმა ნაწლავურია. ავადმყოფი პირუტყვი, რომელიც თავის ნაწლავებში შეიცავს დაავადების გამომწვევს, დროდადრო ნაწლავის შიგთავსთან ერთად გამოჰყოფს გარემოში (საძოვარზე). ადრე თუ გვიან საკვებთან (ბალახთან) ერთად იგი აუცილებლად გადაინაცვლებს ჯანმრთელი პირუტყვის

ნაწლავებში. ჯილეხის პირველადი ნაწლავური ფორმით დაავადებულ პირუტყვს უვითარდება მეორადი სეპტიცემია, რის გამოც იგი კვდება. მაგრამ ავადობის ბაქტერიემიის პერიოდში, ინფექციის ნაკელით მოთესვასთან ერთად წარმოიქმნება მისი ფართოდ გავრცელების ახალი შესაძლებლობა: როგორც ცნობილია, ფრთიანი ფესსახსრიანები (ბუზანკალი, სისხლის მწოვი ბუზი, მოსკიტი, ქინქლა და სხვა) ძირითადად იკვებებიან ცხოველთა სისხლით. მოწოვს რა ავადმყოფი პირუტყვის სისხლს მწერი, ხუთი დღის განმავლობაში, ხდება ინფექციის შემდგომი გავრცელების ფაქტორი. ამ შემთხვევაში ჯანმრთელი პირუტყვის ორგანიზმში ინფექცია შეიჭრება მწერის ნაკბენი ჭრილობიდან და ვითარდება ჯილეხის კანის ფორმა. მფრინავი სისხლისმწოვი მწერებით ინფექციის გავრცელების მექანიზმი მოქმედებს უფრო ინტენსიურად, ვიდრე ნაწლავური მექანიზმი, ამიტომ დართული ავადმყოფობის კანის ფორმა სწრაფად გადაიზრდება ეპიზოოტიასში, რომელიც განვითარების ტემპით ბევრად უსწრებს ნაწლავური ფორმის ეპიზოოტიას. გასაგებია, რომ ჯილეხის მწერებით გავრცელება შესაძლებელია მხოლოდ წელიწადის თბილ დროს, რომლის დამთავრებასთან ერთად ეპიზოოტიის ეს ტიპიც მთავრდება. უფრო მოგვიანებით (ზამთარში პირუტყვის ბაგურ პირობებში გადაყვანის გამო) ნაწლავური ფორმის ეპიზოოტიის შესაძლებლობაც მთავრდება. მაგრამ, რჩება დაინფიცირებული ნიადაგი, რომელიც ზოგჯერ ადამიანთა უეცრობის გამო (ლეშის გადაყრა ხევეებში, კატაბარდებში, მდინარეშიც კი) ძალზე დიდი ხნით (ზოგჯერ ასობით წელი) ავადობის ინფექციის წყაროდ გვევლინება. თუ დაცემული პირუტყვის ლეშს, მისი მთლიანობის ყოველგვარი დარღვევის გარეშე დრმად (2 მეტრი) ჩაფლავთ მიწაში, ლპობადი პროცესების გამო ჯილეხის მიკრობთა ვეგეტაციური ფორმები რამოდენიმე (2-5) დღეში დაიხოცება. მაგრამ, აქვე გასათვალისწინებელია ერთი გარემოება, აგონიის პერიოდში და სიკვდილის შემდეგ რამოდენიმე საათი სხეულის ბუნებრივი ხვრელებიდან (ცხვირის ნესტოები, პირის ნაპრალი, უკანა გასაგალი) გამოიყოფა ჯილეხის ბაცილების უხვად შემცველი სისხლიანი გამონადენი, რომელიც სპორებით აინფიცირებს გარემოს, ამიტომაცაა თანამედროვე ვეტერინარიაში გათვალისწინებული ჯილეხით დაცემული პირუტყვის ლეშის დამარხვამდე დაწვა, სამარხის აუცილებელი იზოლირებით (დაბეტონება ან შემოღობვა). მანამდე კი ლაბორატორიული ანალიზისათვის საჭირო მასალის მოსაპოვებლად ლეშის მიწაზე მიბჯენილი მხარის

საპირისპირო ყურზე იდება ორი კვანძი და ყური მოიჭრება კვანძთა შორის. ყურის ჩამონატკერი ადგილი უნდა მოიწვას. ეს მანიპულაციები ტარდება იმიტომ, რომ ატმოსფერული ჟანგბადის ვეგეტაციურ ფორმაზე ზემოქმედების შედეგად სპორა არ განვითარდეს და არ შეიქმნას ჯილეხის ახალი კერა. ჯილეხის აქტიურ კერად ითვლება ადგილი, სადაც ნებსით თუ უნებლიედ მოხდა ავადმყოფი პირუტყვის დაკვლა. მოუნიშნავი (შემოუღობავი), მივიწყებულები, ძველი ცხოველსამარხი ან ცალკეული საფლავი წარმოადგენს ჯილეხის ძალზე საშიშ კერას. ზოგჯერ ჯილეხის ინფექციის წყაროდ იქცევიან ტყავგადამამუშავებელი საწარმოები. წვიმებისა და წყალდიდობების დროს სპორები მიწის ნაწილაკებთან ერთად გადაიტანება შორ მანძილზე და მდინარეთა ხეობებში, სარწყელულებსა და საძოვრებზე წარმოიქმნება ჯილეხის ახალი კერები (ამის დადასტურებაა 2005 წლის მაგალითი, როცა უჩვეულოდ დიდი წვიმების, წყალდიდობების და ღვარცოფების შედეგად, მარტო აღნიშნულ ერთ წელიწადზე მოდის უკანასკნელი 30 წელიწადში ახლად რეგისტრირებული კერების 23%).

ჯილეხის ნიადაგური კერების განხილვისას, შეუძლებელია არ ავლნიშნოთ პირუტყვის გადასარეკ ტრასაზე ეგრეთწოდებული „წყეული მინდვრები“ (ეს ტერმინი ფრანგების მიერაა შერქმული - „champs maudits“), რომელზეც საქონლის ყოველი გადარეკვის დროს, ფარაში იწყებოდა მასობრივი დაცემა (ჯილეხის ეპიზოტის გამო). რუსულ ვეტერინარულ ლიტერატურაში მითითებულია ასეთი ტერიტორიის არსებობა შავი და აზოვის ზღვისპირეთში (М.С. Ганнушкин – «Общая эпизоотология», Москва, 1954). ჯილეხზე მასალის შეგროვებისას ჩვენც მოვიპოვეთ ცნობები „წყეული მინდვრის“ შესახებ. საარქივო დოკუმენტებში ასეთ ადგილად ფიქსირებულია „რკინისჯვარი“, რომელიც მესხეთის ქედზე ზეკარის უღელტეხილის ძველი სახელწოდებაა.

საქართველოს სახელმწიფო ცენტრალური საისტორიო არქივის ფონდების (504 Врачебное отделение Тифлисского губернского правления და 505 Ветеринарные отделения губернских правлений) შესწავლის შედეგად, შესაძლებელი გახდა დაგვედგინა დიდი რაოდენობით ჯილეხზე არაკეთილსაიმედო პუნქტები. რეგიონებში ამ პუნქტთა განლაგების მიხედვით დავრწმუნდით, რომ ისინი, ძირითადად, თავმოყრილია ჰუმუსით

მდიდარ შავმიწა და ყავისფერ ნიადაგებზე; ქვიშრობებსა და მარილიან ადგილებზე ჯილეხის მდგრადი კერები არ არსებობს.

დღეისათვის, როცა არ გაგვაჩნია ნიადაგის სანაცის ეფექტური საშუალებები, ცხოველსამარხების ვეტერინარულ-სანიტარიული მდგომარეობა არადამაკმაყოფილებელია, ხოლო სასოფლო-სამეურნეო პირუტყვის აღრიცხვა და ვაქცინაცია – არასრულყოფილი, ადამიანთა და ცხოველთა ჯილეხით ავადობის ძირითადი მიზეზი – წარსულში მისი ტერიტორიული გავრცელების უცოდინრობაა, რის გამოც ბევრი არაკეთილსაიმედო პუნქტი რჩება აღურიცხავი და უცნობი. ზემოთქმულის ჭეშმარიტებაში ადვილად დავრწმუნდებით, თუ განვიხილავთ უკანასკნელ 20 წელიწადში საქართველოში ჯილეხის (ბაქტერიოლოგიურად დადასტურებულ) სამ დიდ ეპიდემიურ „აფეთქებას“.

პირველი, ჯერ კიდევ საბჭოთა ხელისუფლების დროს დაფიქსირდა, კერძოდ, 1989 წელს გურჯაანის რაიონის სოფელ მელაანში. ჯილეხის გავრცელება ცხოველებსა და ადამიანებში დაკავშირებული იყო მიწის სამუშაოებთან, რომელიც ტარდებოდა სოფლის მიმდებარე ხევში, წყალსაგუბარის მშენებლობაზე (ეტყობა გაიხსნა „უცნობი“ ძველი ცხოველსამარხი, რამაც გამოიწვია პირუტყვის მასობრივი დაცემა. ამას კი მოჰყვა ჯილეხის გავრცელება ადამიანებზე).

მეორე მასშტაბურობით ყველაზე დიდი ეპიდემიური რეგისტრირებულ იქნა 1992 წლის ივლისის თვეში წყალტუბოს ზონის სოფელ მაღლაკში. აქაც ეს „აფეთქება“ დაკავშირებული იყო მიწის სამუშაოებთან (სოფლის საძოვრებზე გათხარეს სადრენაჟო არხი). იმდენად, რამდენადაც ამ მოვლენების უშუალო მონაწილე გახლდით, თავს უფლებას ვაძლევ უფრო დაწვრილებით შევეხო იმდროინდელ ამბებს.

„ვინც დაიჯერებთ, ეს ჩემის თვალით

მინახავს, ვინც არა და თქვენ იცით.“

სულხან-საბა ორბელიანი

საქართველოში სამოქალაქო ომი მძვინვარებდა. იყო ძარცვა, რბევა, საყოველთაო განუკითხაობა და სხვადასხვა საძმობის თარეში. მოშლილი იყო საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფერო. ბევრი რომ არ გავაგრძელო, ანდახისა არ იყოს - „ძალი პატრონს ვერ სცნობდა“.

ასეთ ვითარებაში ერთ დღეს ჩვენთან – დაავადებათა კონტროლის ეროვნულ ცენტრში მოვიდა ახალგაზრდა კაცი და გვიამბო, რომ ხელზე წყლული გაუჩნდა. მიმართა ქუთაისის ავტოქარხნის პოლიკლინიკის ქირურგს (მაღლაკი ქუთაისის ავტოქარხნის მიმდებარე დიდი სოფელია), რომელმაც ეტყობა ვერ ამოიცნო დაავადება, დაუმუშავა იარა (გაუჭრა) და გაუშვა სახლში. მდგომარეობის გაუარესების გამო ავადმყოფი ჩამოვიდა თბილისში, კითხვა-კითხვით მოგვაგნო და გვითხრა, რომ სოფელში ბევრია მისნაირი ავადმყოფი, რის გამოც ხალხი შეშინებულიაო. გასინჯვისას ჯილეხისათვის დამახასიათებელი ისეთი წყლული ვუნახეთ, რომელსაც ნებისმიერი მასწავლებელი ინატრებდა სამედიცინო დარგის სტუდენტის საჩვენებლად.

იმავ დღეს მომიხდა სანავიას ხაზით ქუთაისში გადაფრენა. ის დამე ქუთაისის საავადმყოფოში გავათენე. ვისარგებლე შემთხვევით და ავადმყოფები მოვინახულე (ამ დროისათვის უკვე დასმული იყო ჯილეხის დიაგნოზი). ერთ ავადმყოფს აგონიაში მოვუსწარი. მომაკვდავის ცოლმა მიამბო, რომ დავარდნილი ხბო სასწრაფოდ დაუკლავს, ხორცი სოფლის შარაგზაზე გაუყიდა, ელენთა კი შეუწავს და მარტოს უჭამია, რასაც ემსხვერპლა კიდევ. მეორე დილას სოფელ მაღლაკისაკენ ავიღე გეზი. ის ერთი ლამაზი, მწვანეში ჩაფლული, იმერული პეწით შემკული სოფელია, მაგრამ ისეთ პანიკასა და ალიაქოტს შევესწარი, რომ გაოგნებული დავრჩი. სახლებიდან ქალების ვიშვიში და კივილი ისმოდა (რას იზამ, იმერლები ცოტა ექსპანსიურები არიან). ადგილობრივ სამედიცინო პერსონალთან ერთად სასწრაფოდ შევუდექით საქმიანობას. ავადმყოფთა გამოვლენის მიზნით კარდაკარ შემოვიარეთ მოსახლეობა, დაავადებულები საავადმყოფოში გადავაგზავნეთ. სოფლის გამგებლისა და პოლიციის დახმარებით აღვეკეთეთ ხორციტ ვაჭრობა (ჯერ კიდევ სოფელში შემოსვლისას შარაზე შევამჩნიე გასაყიდად ჩამოკიდული ხორცის ნაჭრები). დაწესდა სასოფლო-სამეურნეო პირუტყვის კარანტინი. სოფელში და მის შემოგარენში გაითხარა რამდენიმე დიდი ორმო, სადაც ჩაიყარა ნახმარი ავტოსაბურავები, შეშა, ზემოდან დაეყარა დახოცილი პირუტყვის ლეში და მიეცა ცეცხლს (უბნის ვეტერინარის ცნობით დახოცილ მარტო მსხვილფეხა საქონლის რაოდენობა 90 სულს აჭარბებდა). ვეტერინარულმა სამსახურმა სასწრაფოდ დაიწყო პირუტყვის ვაქცინაცია (ბევრად უპრიანი იქნებოდა იგი თავის დროზე – ადრე გაზაფხულზე ჩაეტარებინათ, მაშინ ხომ მაღლაკელებიც ასცდებოდნენ ამ უბედურებას). ინფიცირებულ ობიექტებთან

კონტაქტირებულ მოსახლეობას დაუწესდა სამედიცინო მეთვალყურეობა და ჩაუტარდა ექსტერნული პროფილაქტიკა.

აღწერილმა მოვლენებმა ეტყობა იმდენად დააინფიცირა სოფელ მადლაკის გარემო, რომ აღნიშნული წლიდან თითქმის ყოველწლიურად ამ სოფელში აღირიცხებოდა პირუტყვთა და ადამიანთა ჯილეხით დაავადების ერთეული შემთხვევები, ხოლო 2001 წელს პატარა ეპიდაფეთქებაც მოხდა – ერთდროულად უშუალოდ მიწიდან დაავადდა 8 ადამიანი, რომლებიც ავტოქარხნის ნაგავსაყრელიდან ლითონის ჯართს აგროვებდნენ.

ჯილეხის მესამე, საკმაოდ დიდი ეპიდაფეთქება საქართველოში დაფიქსირდა 1995 წელს გარდაბნის რაიონის სოფელ გამარჯვებაში. იგი აქაც მიწის სამუშაოებთან იყო დაკავშირებული. ავად გახდა რამდენიმე ათეული ადამიანი. იყო ლეტალური შემთხვევა.

ჩვენი კვლევისათვის გამოყენებულ იქნა:

- ა) საქართველოს სახელმწიფო ცენტრალური საისტორიო არქივის მონაცემები (მრავალრიცხოვანი ანგარიშები, მიმოხილვები, სტატისტიკური მასალა);
- ბ) სამედიცინო და ვეტერინარული დაწესებულებების საარქივო და ოპერატიული დოკუმენტაცია;
- გ) ჯილეხის ცალკეულ კერებზე პირადი დაკვირვების გამოცდილება;

ეპიდემიოლოგიური და ეპიზოოტოლოგიური მასალების მოსაპოვებლად, განსაკუთრებით კი ჯილეხის კერების ადგილმდებარეობის დასაზუსტებლად, საქართველოს ბევრი დასახლებული პუნქტი უშუალოდ იქნა გამოკვლეული.

ცალკეული ადმინისტრაციული რაიონების მიხედვით ჯილეხის კერების დაზუსტების შედეგად შეიქმნა „საქართველოში ჯილეხის კერები“ (მასში საქართველოს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფის მონაცემები გამოყენებულია 2001 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით).

მოცემულია საქართველოს თითოეული ადმინისტრაციულ რაიონში ჯილეხზე არაკეთილსაიმედო პუნქტთა ჩამონათვალი (ანუ კადასტრი) იმ წლების აღნიშვნით, რომლებშიც ფიქსირდებოდა ამ პუნქტებში პირუტყვებისა და ადამიანების ჯილეხით დაავადების შემთხვევები.

„საქართველოში ჯილქზე არაკეთილსაიმედო პუნქტთა ატლასი“ პირველად წიგნად დაისტამბა რუსულ ენაზე მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობის მიერ 1976 წელს. დრომ და დიდმა სოციალურ-ეკონომიკურმა გარდაქმნებმა შეცვალა გარემოება: ზოგი სოფელი „აღიგავა პირისაგან მიწისა“ (შეუერთდა ახლომდებარე ქალაქსა და დაბას), ბევრმა დასახლებულმა პუნქტმა შეიცვალა სახელი, გაჩნდა ახალი ჯილქზე არაკეთილსაიმედო პუნქტები. ავტორმა თანამედროვეობის შესაბამისად შეავსო, გადაამუშავა და მოამზადა კადასტრი ქართულ და ინგლისურ ენებზე გამოცემისათვის. კადასტრში წარმოდგენილი 1627 არაკეთილსაიმედო პუნქტი შეადგენს საქართველოს ყველა დასახლებული პუნქტის 35 %-ს. არაკეთილსაიმედო პუნქტთა 3,5 % ჯილქის აქტიური კერაა, რაც იმას ნიშნავს, რომ უკანასკნელ 10 წელიწადში მათში აღინიშნებოდა ჯილქით დაავადების შემთხვევები.

„ჯილქის კერები საქართველოში“ არის ამ ინფექციურ სნეულებაზე ასოცდახუთწლიანი მონაცემების ერთად თავმოყრის პირველი მცდელობა. იგი ხელს შეუწყობს ქვეყნის სამხარეო პათოლოგიის საკითხების შესწავლასა და დაეხმარება დარგის მუშაკებს ჯილქის საწინააღმდეგო საქმიანობის დაგეგმვაში, ჩატარებასა და გაკონტროლებაში.

გარდა სამედიცინო და ვეტერინარული მუშაკებისა, კადასტრი ფასდაუდებელ სამსახურს გაუწევს ყველა იმ სპეციალისტს, ვისაც საქმე აქვს მიწის სამუშაოებთან (გეოლოგებს, მშენებლებს, მელიორატორებს, არქეოლოგებსა და სხვა), რათა თავიდან აიცილონ ის უბედურება, რასაც ჯილქის ეპიზოტიისა და ეპიდემიის „აფეთქება“ ჰქვია. ამის ნათელსაყოფად ერთი მაგალითიც იკმარებდა. მოხდა ისე, რომ ნავთობსადენის გაყვანისას ტრასა ჯილქზე 1958 წლიდან არაკეთილსაიმედო პუნქტის ცხოველსამარხზე გადაიოდა. ჩვენ წინასწარ შევისწავლეთ გარემოება, რის შედეგადაც ცხოველსამარხიდან და მის ახლომდებარე ტერიტორიიდან აღებული მიწის სინჯებიდან გამოვყავით ჯილქის გამომწვევი მიკრობის ვირულენტური შტამები. მშენებლობის ხელმძღვანელობის მიერ მიღებულმა საგანგებო ღონისძიებებმა შედეგი გამოიღო – გართულებები თავიდან იქნა აცილებული.

თეიმურაზ კუხალაშვილი

მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი

Anthrax area in Georgia

The first official data about anthrax foci in Georgia was registered in 1697, when Sul Khan-Saba Orbeliani published his handwritten monolingual dictionary.

Today in Georgia permanent threat of anthrax infection in humans and animals is caused by active, resistant soil foci. Due to them about 30-40 people become ill every year.

During last 20 years 3 big epizootics and outbreak were registered. The biggest was in the village Melaani, Gurjaani region in 1989. Anthrax spread was related to works within soil focus (It seemed that one of the “unknown” animal graves was opened, and it caused mass fall of cattle, that was followed by occurring of anthrax infection in humans).

The second large epizootic and outbreak was registered in 1992 in village Maghlaki, Tskaltubo district. Here the reason again was excavation – the drainage canal was dug out on village pasture.

The third anthrax outbreak was registered in 1995 in village Gamarjveba, Gardabani region, where the reason again was excavation – the irrigation canal was dug out in the village.

Following was used for our investigation:

- 1) Materials of state central historical archives of Georgia;
- 2) Archives and operative documentation of National Center for Disease Control and Public Health (NCDC) of Georgia (former Georgian Anti-Plague Station), other medical and veterinary institutions;
- 3) Experience of personal finding in some anthrax foci.

For obtaining epidemiological and epizootological materials, especially for finding out the location of anthrax burial places, large territories were investigated.

After identification of anthrax foci, the Cadastre “Anthrax Foci in Georgia” was worked out (administrative-territorial division data of the country used was by the state of October 1, 2001). The Cadastre given the list of anthrax foci in each region of Georgia, with dates of registration of cases in human and animals.

Totally 1627 unfavorable for anthrax locations (potential soil foci of anthrax) are listed in the Cadastre. It covers about 35% of populated areas in Georgia. 3,5% of foci are active, that means that anthrax cases were registered here during last 10 years.

“Anthrax Foci in Georgia” is the first attempt of collecting the data on this infectious for 125 years. This will help the physicians and veterinarians in planning, implementation and controlling of anti-anthrax measurements. Besides, the Cadastre will be great help for specialists in areas, that are related to works with soil (geology, agronomy, melioration, building, archeology and etc.). The example can be what happened during construction of the pipeline of Baku-Tbilisi-Ceighan, the route went on unfavorable for anthrax location (vil. Aghtakla, Gardabani region) of anthrax animal burial place of 1958 year. We studied the situation in advance, and strains of *Bacillus anthracis* were isolated.

Candidate of Medical Sciences

Teimuraz Kukhalashvili

საქართველოში ჯილეხზე
არაკეთილსაიმედო პუნქტები
Anthrax foci in Georgia

აბაშის რაიონი/Abasha Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 აბაშა/Abasha	1899, 1900, 1904, 1922, 1927, 1939, 1941, 1947, 1949, 1958
2 გაღმა ზანათი/Gaghma Zanati	1904, 1907, 1924, 1958, 1972
3 გაღმა კოდორი/Gaghma Kodori	1902, 1906, 1908
4 გეზათი/Gezati	1909
5 გულეიკარი/Guleikari	1902, 1904, 1924
6 კეთილარი/Ketilari	1900, 1906, 1924, 1925
7 მარანი/Marani	1927, 1940, 1961, 1971, 1974
8 ნაესაკაო/Naesakao	1901, 1908, 1944, 1947
9 პირველი მაისი/Pirveli Maisi	1947
10 პირველი ონტოფო/Pirveli Ontopo	1899
11 სამიქაო/Samikao	1947
12 სეფიეთი/Sepieti	1898, 1899, 1940, 1948
13 სუჯუნა/Sujuna	1907, 1908, 1924, 1937, 1939, 1940
14 ტკვირი/Tkviri	1908, 1924, 1927, 1942, 1958
15 კოლობანი/Kolobani	1908, 1925, 1954, 1962
16 ცილორი/Tsilori	1899
17 ძველი აბაშა/Dzveli Abasha	1939, 1940
18 ძიგური/Dziguri	1900, 1907, 1924

ადიგენის რაიონი/Adigeni Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები /Cases by years
1 დაბა აბასთუმანი/Daba Abastumani	1893, 1900, 1907, 1924, 1948, 1949
2 არალი/Arali	1927, 1945
3 აფიეთი/Apieti	1927, 1938
4 ბენარა/Benara	1893
5 ბოლაჯური/Bolajuri	1947, 1950
6 გომარო/Gomaro	1949, 1953
7 დიდი სმადა/Didi Smada	1927, 1945, 1949
8 ვარხანი/Varkhani	1950, 1953
9 ზანავი/Zanavi	1950, 1954

10	ზედუბანი/Zedubani	1926
11	იმერთუბანი/Imertubani	1954
12	კიკიბო/Kikibo	1927
13	მლაშე/Mlashe	1941, 1947
14	პატარა სმადა/Patara Smada	1927
15	სამყურე/Samkure	1954
16	საღრძე/Saghrdze	1948
17	უდე/Ude	1897, 1927, 1928, 1937, 1954, 1972
18	ფლატე/Plate	1941
19	ფხერო/Pkhero	1951
20	შორაველი/Shoraveli	1938
21	წარბასთუმანი/Tsarbastumani	1948
22	ჭეჭლა/Chechla	1891, 1938
23	ხარჯამი/Khardjami	1948, 1949
24	ხევაშენი/Khevasheni	1949, 1954

ამბროლაურის რაიონი/Ambrolauri Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci დაავადების შემთხვევათა წლები /Cases by years

1	ამბროლაური/Ambrolauri	1934, 1960, 1964
2	ბოსტანა/Bostana	1948
3	გორი/Gori	1924, 1928
4	ველევი/Velevi	1949
5	ზედა ჭყვიში/Zeda Chkvishi	1900, 1910, 1927, 1939, 1953
6	ზემო კრიხი/Zemo Krikhi	1940
7	ზნაკვა/Znakva	1924, 1951
8	კახაეთი/Kachaeti	1950
9	კვატხუთი/Kvatskhuti	1924, 1951
10	ლიხეთი/Likheti	1907, 1943
11	მუხლი/Mukhli	1908, 1948, 1952
12	ნიკორწმინდა/Nikortsminda	1898, 1900, 1938, 1950
13	პატარა ონი/Patara Oni	1902
14	პირველი ტოლა/Pirveli Tola	1900
15	სადმელი/Sadmeli	1901, 1949
16	საკეცია/Saketsia	1898, 1950
17	ტბეთი/Tbeti	1902, 1977
18	ფუტიეთი/Futieti	1950
19	ქვედა თლუღი/Kveda Tlughi	1899, 1945
20	ქვედა შავრა/Kveda Shavra	1899
21	ქვემო კოშხა/Kvemo Djoshkha	1948

22	ღადიში/Ghadishi	1951
23	შუა სხვაევა/Shua Skhvava	1966
24	ძირაგეული/Dzirageuli	1942
25	წესი/Tsesi	1924, 1935, 1955
26	წკადისი/Tskadisi	1950
27	ჭელიაღელე/Cheliaghele	1938, 1950
28	ჭრებალო/Chrebalo	1940
29	ხვანჭკარა/Khvanchkara	1901, 1950
30	ხიმში/Khimshi	1924, 1948
31	ხონჭიორი/Khonchiori	1948, 1953
32	ხოტევი/Khotevi	1950
33	ჯვარისა/Jvarisa	1952

ასპინძის რაიონი/Aspindza Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci დაავადების შემთხვევათა წლები /Cases by years

1	აწვევიტა/Atskvita	1947
2	დამალა/Damala	1946
3	ვარგავი/Vargavi	1965
4	იდუმალა/Idumala	1910, 1943
5	ოთა/Ota	1951, 1964
6	ორგორა/Orgora	1948
7	ოშორა/Oshora	1951, 1963
8	რუსთავი/Rustavi	1943
9	საყუდაბელი/Sakudabeli	1964
10	სარო/Saro	1946
11	ტოლოში/Toloshi	1947
12	ძველი/Dzveli	1945, 1948
13	ჭობარეთი/Chobareti	1940
14	ხერთვისი/Khertvisi	1953, 1964
15	ხიზაბავრა/Khizabavra	1946, 1950

ახალგორის რაიონი/Akhalgori Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci დაავადების შემთხვევათა წლები /Cases by years

1	აბრევი/Abrevi	1938
2	ახალდაბა/Akhaldaba	1911, 1946
3	ბეჟანთკარი/Bejaantkari	1924
4	გარუბანი/Garubani	1938
5	გუდიტა/Gudita	1947

8	გულიკამი/Gulikami	1941, 1950, 1951
9	დიდი სამსარი/Didi Samsari	1950
10	დილისკა/Diliska	1928, 1935, 1948
11	ვარევანი/Varevani	1943, 1945, 1948
12	ვაჩიანი/Vachiani	1936, 1957, 1960
13	ზაკვი/Zakvi	1895
14	კარტიკამი/Kartikami	1946, 1951
15	კარწახი/Kartsakhi	1905, 1927, 1935, 1945, 1946
16	კიროვაკანი/Kirovakani	1942, 1951
17	კუმურდო/Kumurdo	1928, 1936, 1951
18	მაჭატია/Machatia	1928, 1935, 1947, 1963
19	მოდეგა/Modega	1936
20	მურჯახეთი/Murjakheti	1946, 1965
21	ოკამი/Okami	1935, 1945, 1980
22	პატარა სამსარი/Patara Samsari	1950
23	სულდა/Sulda	1947, 1952
24	ფილიპოვკა/Pilipovka	1927, 1928
25	ჩამძვრალა/Chamdzvrala	1935, 1951
26	ჩუნჩხა/Chunchkha	1946, 1951
27	ხოსპიო/Khospio	1889

ახალციხის რაიონი/Akhaltsikhe Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები /Cases by years
1	აბათხევი/Abatkhevi	1960, 1968
2	აგარა/Agara	1959
3	ახალციხე/Akhaltsikhe	1900, 1901, 1905, 1915, 1924, 1925, 1940, 1965, 1966, 1972
4	აწყური/Atskuri	1928, 1949, 1958
5	ბოგა/Boga	1959
6	გიორგიწმინდა/Giorgitsminda	1944, 1961
7	გურკელი/Gurkeli	1943
8	დიდი პამაჯი/Didi Pamaji	1960
9	ვალე/Vale	1909, 1910, 1924, 1928, 1955
10	ზიკილია/Zikilia	1915
11	თისელი/Tiseli	1947, 1951
12	კლდე/Klde	1925, 1951
13	მინაძე/Minadze	1924, 1926
14	ნაოხრები/Naokhrebi	1924, 1927
15	ორალი/Orali	1901

16	პატარა პამაჯი/Patara Pamaji	1927
17	საყუნეთი/Sakuneti	1940, 1958, 1966
18	სვირი/Sviri	1964
19	სხვილისი/Skhvilisi	1889, 1927, 1928, 1953
20	ტყემლანა/Tkemlana	1950
21	ღრელი/Ghreli	1957
22	წინუბანი/Tsinubani	1927, 1928
23	წირა/Tsira	1926, 1945, 2007
24	წნისი/Tsnisi	1928, 1948
25	წყალთბილა/Tskaltbila	1889, 1927, 1928, 1944
26	წერეთი/Tskruti	1889, 1927, 1935, 1965
27	ჭვინთა/Chvinta	1944
28	ხაკი/Khaki	1952

ახმეტის რაიონი/Akhmeta Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ახმეტა/Akhmeta	1909, 1911, 1945
2	დიკლო/Diklo	1899
3	დუისი/Duisi	1948
4	ვეძები/Vedzebi	1912
5	ზემო ალვანი/Zemo Alvani	1946, 1947, 1976, 1984, 1988
6	მატანი/Matani	1889, 1893, 1911, 1945
7	მადრაანი/Maghraani	1897
8	ქვემო ალვანი/Kvemo Alvani	1961, 2004
9	ქისტაური/Kistauri	1957
10	ყვარელწყალი/Kvareltskali	1889, 1908, 1984
11	ხისო/Khiso	1889
12	ჯოყოლო/Jokolo	1889, 1910

ბაღდათის რაიონი/Baghdati Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბაღდათი/Baghdati	1899, 1904, 1922, 1923, 1925, 1927, 1928, 1929, 1948, 1982
2	დიდველა/Didvela	1908, 1925, 1926
3	დიმი/Dimi	1899, 1927, 1961, 2004
4	ვარციხე/Vartsikhe	1899, 1901, 1926, 1954, 1961
5	ზედა ზეგანი/Zeda Zegani	1963
6	პირველი ობჩა/Pirveli Obcha	1899, 1900, 1925, 1927, 1928, 1965

7	როკითი/Rokiti	1907, 1925, 1926
8	როხი/Rokhi	1906, 1926, 1949, 1951
9	ფერსათი/Persati	1902, 1908, 1925, 1935, 1966, 2003
10	შუბანი/Shubani	1925, 1966
11	წითელხევი/Tsitelkhevi	1899, 1901, 1905, 1925, 1943
12	წიფა/Tsipa	1899

ბოლნისის რაიონი/Bolnisi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბალიჭი/Balichi	1938
2	ბოლნისი/Bolnisi	1881, 1924, 1928, 1947
3	დარბაზი/Darbazi	1909, 1944, 1953
4	მამხუტი/Mumkhuti	1928
5	მუშევანი/Mushevani	1889, 1945
6	ნახიდური/Nakhiduri	2005
7	ფოცხვერიანი/Potskhveriani	1924, 1926
8	ქვემო არქევანი/Kvemo Arkevani	1943
9	ქვემო ბოლნისი/Kvemo Bolnisi	1947
10	ძველი ქვეში/Dzveli Kveshi	1938
11	წიფორი/Tsipori	1952

ბორჯომის რაიონი/Borjomi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბაკურიანი/Bakuriani	1888, 1911, 1925, 1950, 1951
2	ბორჯომი/Borjomi	1883, 1892, 1893, 1897, 1899, 1900, 1924, 1925
3	გუჯარეთი/Gujareti	1924, 1928
4	დგვარი/Dgvari	1883, 1888
5	დვირი/Dviri	1924
6	დიდი მიტარბი/Didi Mitarbi	1889, 1924, 1925
7	ვარდევანი/Vardevani	1923
8	კორტანეთი/Kortaneti	1928
9	ლიბანი/Libani	1889
10	მაჭარწყალი/Machartskali	1924, 1927, 1928
11	მზეთამზე/Mzetamze	1954
12	რველი/Rveli	1948
13	საკირე/Sakire	1893
14	ტაბაწყური/Tabatskuri	1924, 1927
15	ტბა/Tba	1893

16	ღვთისმშობელი/Ghvtismshobeli	1925
17	ცხისჯვარი/Tsikhisjvari	1897, 1910, 1924, 1925, 1928, 1960
18	წაღვერი/Tsaghveri	1924
19	წინუბანი/Tsinubani	1928
20	ჭობისხევი/Chobiskhevi	1925
21	ლიკანი/Likani	2007

გარდაბნის რაიონი/Gardabani Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	აღთაქლა/Aghtagla	1958, 1996, 1999, 2003, 2004
2	ახალი სამგორი/Akhali Samgori	1996, 1997, 1998, 2000, 2001, 2002, 2003, 2005, 2006
3	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1950
4	ბირლიკი/Birliki	2002
5	გამარჯვება/Gamarjveba	1995, 1996, 1999, 2000, 2003, 2004, 2006, 2007
6	გარდაბანი/Gardabani	1881, 1882, 1947, 1952, 2001
7	დიდი ლილო/Didi Lilo	1889, 1905
8	ვახტანგისი/Vakhtangisi	1954, 1973, 1975, 1979, 1984, 2004
9	ზემო თელეთი/Zemo Teleti	1968
10	თბილისი/Tbilisi	1881, 1883, 1887, 1889, 1894, 1897, 1899, 1901, 1903, 1910, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1931, 1932, 1950, 1996, 1999, 2004, 2005, 2006, 2007
11	კალინინო/Kalinino	1954, 1999, 2001, 2002, 2004
12	კოჯორი/Kojori	1923, 1951
13	კრწანისი/Krtsanisi	2005
14	კუმისი/Kumisi	1921, 1945
15	ლემშვენერა/Lemshveniera	1996, 2001, 2002, 2003, 2004, 2007
16	მარტყოფი/Martkopi	1889, 1946
17	მუღანლო/Mughanlo	1889
18	ნაზარლო/Nazarlo	1953, 1974, 2003
19	ნორიო/Norio	1889, 1951, 2003, 2006, 2007
20	ოქროყანა (თბილისი)/Okrokana (Tbilisi)	1980, 1995
21	პატარა ლილო/Patara Lilo	1950
22	რუსთავი/Rustavi	1979, 1996, 1997, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007
23	სართიჭალა/Sartichala	1889, 1896, 1905, 1924, 1954, 1966, 1982, 2007
24	საცხენისი/Satskhenisi	1947

25	ტაბახმელა/Tabakhmela	1895, 1963
26	ფონიჭალა/Ponichala	1930
27	ქესალო/Kesalo	1953, 1999
28	ქვიშიანი/Kvishiani	1928
29	ყარათაქლა/Karatakla	1889, 1911, 1958
30	ყარაჯალარი/Karajalari	1948
31	შინდისი/Shindisi	1889, 1966
32	წავკისი/Tsavkisi	1901
33	წალასყური/Tsalaskuri	1927, 1928
34	წინუბანი/Tsinubani	1947
35	წყნეთი/Tskneti	1889, 2003
36	ჯანდარი/Jandari	1882, 1951, 1984

გორის რაიონი/Gori Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ავკეთი/Avketi	1940, 1964
2	არბო/Arbo	1951
3	ახალდაბა/Akhaldaba	1925, 1961
4	ახალი ხურვალეთი/Akhali Khurvaleti	1960, 1962
5	ახალშენი/Akhalsheni	1948
6	ახალუბანი/Akhalubani	1940
7	ახრისი/Akhrisi	1947
8	ბერბუკი/Berbuki	1934, 1945, 1948, 1951
9	ბერშუეთი/Bershueti	1940, 1951
10	ბიისი/Biisi	1940
11	ბნავისი/Bnavisi	1899, 1900, 1940, 1942
12	ბობნევი/Bobnevi	1943
13	ბროწლეთი/Brotsleti	1941
14	გარდატენი/Gardateni	1892
15	გორი/Gori	1883, 1899, 1900, 1909, 1928, 1963
16	გუგუტიანთკარი/Gugutiantkari	1946
17	დიდი გარეჯვარი/Didi Garejvari	1941, 1963
18	დიდი გორიჯვარი/Didi Gorijvari	1883, 1899
19	დიდი მეჯვრისხევი/Didi Mejvriskhevi	1889, 1925, 1934, 1943, 1948, 1951
20	დიდი წერეთი/Didi Tsereti	1951
21	დიდი ხურვალეთი/Didi Khurvaleti	1883, 1889, 1934, 1962
22	დიცი/Ditsi	1948
23	ერგნეთი/Ergneti	1952
24	ვარიანი/Variani	1931, 1961

25	ველები/Velebi	1941
26	ზარდიანთკარი/Zardiantkari	1946, 1959
27	ზეგარდა/Zegarda	1950
28	ზემო ახალსოფელი/Zemo Akhalsopeli	1941, 1960
29	ზემო ნიქოზი/Zemo Nikozi	1909, 1950
30	ზემო რეხა/Zemo Rekha	1965
31	ზემო სობისი/Zemo Sobisi	1941
32	ზემო ქსოვრისი/Zemo Ksovrisi	1899
33	ზემო ხვითი/Zemo Khviti	1909, 1950
34	ზერტი/Zerti	1945
35	ზეღდულეთი/Zeghduleti	1939, 1949, 1953
36	თედოწმინდა/Tedotsminda	1943
37	თერგვისი/Tergvisi	1948
38	თორტიზა/Tortiza	1940
39	კარალეთი/Karaleti	1882, 1908, 1940, 1948
40	კარბი/Karbi	1941
41	კვარხითი/Kvarkhiti	1941
42	კირბალი/Kirbali	1924, 1934, 1948
43	კოშკები/Koshkebi	1957
44	მარანა/Marana	1948
45	მერეთი/Mereti	1944
46	მელვრეკისი/Meghvrekisi	1943
47	მეჯუდისპირი/Mejudispiri	1958
48	მუმლაანთკარი/Mumlaantkari	1952
49	ნადარბაზევი/Nadarbazevi	1942
50	ნაწრეტი/Natsreti	1953
51	ოთარშენი/Otarsheni	1884, 1899, 1910, 1943
52	ორმოცი/Ormotsi	1956
53	ოქიანი/Okiani	1959
54	პატარა ატენი/Patara Ateni	1940
55	პატარა გარეჯვარი/Patara Garejvari	1941
56	პატარა მეჯვრისხევი/Patara Mejvriskhevi	1953
57	პატარა წერეთი/Patara Tsereti	1962
58	პატარა ხურვალეთი/Patara Khurvaleti	1947
59	სათემო/Satemo	1949
60	საყავრე/Sakavre	1949
61	სვენეთი/Sveneti	1890, 1940
62	სკრა/Skra	1899, 1924, 1950
63	ტამი/Tami	1948

64	ტინისხიდი/Tiniskhidi	1884, 1889, 1942, 1952
65	ტირძნისი/Tirdznisi	1883,1942
66	ტუსრები/Tusrebi	1924
67	ტკვიავი/Tkviavi	1883, 1942, 1947
68	უფლისციხე/Uplistsikhe	1940
69	ფელი/Peli	1928
70	ფლავი/Plavi	1924,1937
71	ფლავისმანი/Plavismani	1924, 1941
72	ფხვენისი/Pkhvenisi	1911, 1955, 1956, 1964
73	ქერე/Kere/	1883, 1928
74	ქვახვრელი/Kvakhvrel	1941
75	ქვემო არცევი/Kvemo Artsevi	1954, 1966
76	ქვემო ახალსოფელი/Kvemo Akhalsopeli	1964
77	ქვემო ბოშური/Kvemo Boshuri	1938, 1948
78	ქვემო ნიქოზი/Kvemo Nikozi	1950
79	ქვემო სობისი/Kvemo Sobisi	1942
80	ქვემო რიეთი/Kvemo Rieti	1948
81	ქვემო რეხა/Kvemo Rekha	1944, 1951
82	ქვემო ხვითი/Kvemo Khviti	1899, 1936, 1938
83	ქვემო შავშევი/Kvemo Shavshvebi	1952
84	ქვეში/Kveshi	1955
85	ქიწნისი/Kitsnisi	1941
86	ქორდი/Kordi	1903, 1941
87	ღვარები/Ghvarebi	1940, 1942
88	ღვედრეთი/Ghvedreti	1939
89	შავშევი/Shavshvebi	1950
90	შერთული/Shertuli	1953
91	შინდისი/Shindisi	1899, 1946
92	ციცაგიანთკარი/Tsitsagiantkari	1952, 1959
93	ძვერა/Dzevera	1892, 1948
94	წითელუბანი/Tsitelubani	1948, 1964
95	ჭეჭელაანთუბანი/Chechelaantubani	1941
96	ხელთუბანი/Kheltubani	1883, 1899, 1934, 1942
97	ხიდისთავი/Khidistavi	1889, 1893, 1900, 1941, 1964

ერედვის თემი (გორის რაიონი)/Eredvi Tom (Gori Raion)

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	არგვიცი/Argvitsi	1941
2	არცევი/Artsevi	1938, 1977

3	ბელოთი/Beloti	1908, 1932, 1949
4	ბენდერი/Benderi	1963
5	ბერულა/Berula	1938
6	გერი/Geri	1949
7	გოიათა/Goiata	1883
8	გუდისი/Gudisi	1944
9	დიდი ღრომი/Didi Ghromi	1936
10	დისევი/Disevi	1937, 1940
11	დმენისი/Dmenisi	1940, 1952
12	ელტურა/Eltura	1938
13	ვალთა/Valita	1938, 1944
14	ვანათი/Vanati	1945
15	ზემო გორეთი/Zemo Goreti	1924, 1937
16	ზემო ზონკარი/Zemo Zonkari	1941
17	ზემო კორკულა/Zemo Korkula	1951
18	ზემო ოტრევი/Zemo Otrevi	1938, 1941
19	ზემო ქლივანა/Zemo Klivana	1942
20	თლიაკანა/Tliakana	1941
21	ინაური/Inauri	1937
22	კოხათი/Kokhati	1938
23	კულბითი/Kulbiti	1925, 1940
24	მამისაანთუბანი/Mamisaantubani	1947, 1951
25	მარალეთი/Maraleti	1947
26	ოტრევი/Otrevi	1937, 1958
27	პანტნაური/Pantnauri	1951
28	სათიხარი/Satikhari	1958
29	საკვირეთი/Sakvireti	1944
30	საცხენეთი/Satskheneti	1908, 1940
31	ფრისი/Prisi	1883, 1964
32	ქვემო იკორთა/Kvemo Ikorta	1951
33	ქვემო კორკულა/Kvemo Korkula	1938
34	ქვემო ოტრევი/Kvemo Ortevi	1938
35	ქვემო სარაბუკი/Kvemo Sarabuki	1938
36	შულაური/Shulauri	1924
37	ჩხარაული/Chkharauli	1951, 1977
38	ჭარები/Charebi	1940, 1941
39	ხელჩუა/Khelchua	1940, 1942, 1948
40	ხოშური/Khoshuri	1951
41	ჯვარეთი/Jvareti	1910

ქურთის თემი (გორის რაიონი)/Kurta Tom (Gori Raion)

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბრილი/Brili	1924
2	გალუანთა/Galuanta	1938
3	ზემო დოდოთი/Zemo Dodoti	1937, 1949
4	ზემო მონასტერი/Zemo Monasteri	1937
5	თამარაშენი/Tamarasheni	1908, 1937, 1942
6	კეხვი/Kekhvi	1909, 1941
7	კვერნეთი/Kverneti	1945
8	კუსირეთი/Kusireti	1924, 1938
9	მამითა/Mamita	1931, 1944
10	რუსთავი/Rustavi	1883, 1943
11	სვერი/Sveri	1938
12	ტბეთი/Tbeti	1944, 1962
13	ქემერტი/Kemerti	1941, 1965
14	ქვასათალი/Kvasatali	1943
15	ქვემო აჩაბეთი/Kvemo Achabeti	1940, 1944
16	ქიწინა/Kitsina	1951, 1958
17	ქურთა/Kurta	1966
18	ცხინვალი/Tskhinvali	1883, 1888, 1890, 1924, 1928, 1937, 1984
19	ძარი/Dzari	1883, 1945
20	ძარწემი/Gzartsemi	1940
21	ხეთაგუროვო/Khetagurovo	1890
22	ხეთი/Kheiti	1959
23	ხოდი/Khodi	1939, 1950, 1951

გურჯაანის რაიონი/Gurjaani Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ახაშენი/Akhasheni	1890, 1897, 1948
2	გურჯაანი/Gurjaani	1889, 1908, 1910, 1913
3	ვაზისუბანი/Vazisubani	1889, 1899
4	ველისციხე/Velistsikhe	1881
5	ვეჯინი/Vejini	1881, 1889, 1952, 1958
6	ზეგაანი/Zegaani	1947, 1957
7	ზიარი/Ziari	1882
8	კარდანახი/Kardanakhi	1889, 1898, 1948, 1992
9	კაჭრეთი/Kachreti	1882, 1906, 1907, 2002

10	კოლაგი/Kolagi	1898
11	მელაანი/Melaani	1972, 1979, 1989
12	ფხოველი/Pkhoveli	1909
13	ქოდალო/Kodaloo	1914, 1915
14	შაშიანი/Shashiani	1951
15	ჩალაუბანი/Chalaubani	1899, 1949
16	ჩუმლაყი/Chumlaki	1947

დედოფლისწყაროს რაიონი/Dedoplistskaro Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	არბოშიკი/Arboshiki	1952, 1961
2	არხილოსკალო/Arkhiloskalo	1971, 1985
3	დედოფლისწყარო/Dedoplistskaro	1887, 1889, 1908, 1923, 1924, 1950, 1955, 1965
4	ზემო მახხაანი/Zemo Machkhaani	1882, 1887, 1905, 1938, 1940, 1941, 1951, 1958
5	ზემო ქედი/Zemo Kedi	1906, 1910, 1952, 1953, 1962, 1983
6	მირზაანი/Mirzaani	1881, 1893, 2000
7	საბათლო/Sabatlo	1999, 2000
8	ჯაფარიძე/Japaridze	1950, 1996

დმანისის რაიონი/Dmanisi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბოსლები/Boslebi	1948, 1952
2	განთიადი/Gantiadi	1944, 1956
3	გუგუთი/Guguti	1948, 1952
4	დალარი/Dalari	1988
5	დიდი გომარეთი/Didi Gomareti	1925
6	დიდი დმანისი/Didi Dmanisi	1951
7	დმანისი/Dmanisi	1888, 1889, 1910, 1924, 1945, 1952
8	ვაკე/Vake	1945
9	ველისპირი/Velispiri	1909, 1948, 1972
10	ზემო ყარაბულაგი/Zemo Karabulagi	1943, 1948, 1952
11	იაყუბლო/Iakublo	1952
12	ირგანჩაი/Irganchai	1882, 1940, 1847
13	კაკლიანი/Kakliani	1958
14	კიროვისი/Kirovisi	1950
15	ლოქჯანდარი/Lokjandari	1953

16	მამიშლო/Mamishlo	1947
17	მამულა/Mamula	1967
18	მთისძირი/Mtisdziri	1884, 1924, 1925, 1947
19	ორმაშენი/Orماشeni	1981
20	პატარა დმანისი/Patara Dmanisi	1948
21	საკირე/Sakire	1958
22	სალამალეიქი/Salamaleiki	1923, 1924
23	სარკინეთი/Sarkineti	1889, 1948
24	საფარლო/Saparlo	1948, 1966
25	სოღუთლო/Soghutlo	1946
26	ქვემო ყარაბულაღი/Kvemo Karabulagi	1925
27	ჯავახი/Javakhi	1946, 1964

დუშეთის რაიონი/Dusheti Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	აბანოსხევი/Abanoskhevi	2005
2	ავენისი/Avenisi	1948, 1955
3	არანისი/Aranisi	1947
4	არახვეთი/Arakhveti	1932
5	არბოეთი/Arboeti	1946
6	არღუნი/Arghuni	1948, 1965
7	აფშო/Apsho	1947
8	ახალი ბურღული/Akhali Burghuli	1946
9	ახალი ოსები/Akhali Osebi	1950
10	ახალციხე/Akhaltsikhe	1883
11	ბაგა/Baga	1895
12	ბაზალეთი/Bazaleti	1948, 1957, 1965
13	ბარისახო/Barisakho	1958
14	ბოქჩვილო/Bokchvilo	1900, 1904
15	ბულაჩაური/Bulachauri	1883, 1954
16	ბურსაჭირი/Bursachiri	1952
17	გომეწარი/Gometsari	1900, 1948, 1965
18	გუდარახი/Gudarakhi	1955
19	დავითურნი/Daviturni	1926
20	დოლასქედი/Dolaskedi	1948, 1955
21	დუდაურები/Dudaurebi	1886
22	დუმაცხო/Dumatskho	1924
23	დუშეთი/Dusheti	1898, 1903, 1904, 1910, 1924, 1946, 1948, 1954, 1955

24	ებნისი/Ebnisi	1882, 1903
25	ეთვალისი/Etvalisi	1947, 1955
26	ვარსიმაანი/Varsimaani	1946, 1955
27	ზემო უბანი/Zemo Ubani	1926
28	ზემო შუახევი/Zemo Shuakhevi	1955
29	ზემო ხორხი/Zemo Khorkhi	1945
30	ზოტიკიანთკარი/Zotikiantkari	1948, 1955
31	თანიანთკარი/Taniantkari	1951, 1965
32	თვალღვი/Tvalivi	1948
33	თხილიანა/Tkhiliana	1946
34	კადოეთი/Kadoeti	1947
35	კენჭაკლდე/Kenchaklde	1941
36	კიტოხი/Kitokhi	1951
37	კოშკისყელი/Koshkiskeli	1946
38	ლამოვანი/Lamovani	1945
39	ლაფანანთკარი/Lapanaantkari	1952
40	მღაროსკარი/Magharoskari	1947
41	მიგრიაულეხი/Migriaulebi	1941
42	მუგუდა/Muguda	1898
43	მჭადიჯვარი/Mchadijvari	1928, 1945
44	ნანიანი/Naniani	1951
45	ნეძიხი/Nedzikhi	1948, 1955
46	ნოჯა/Noja	1950
47	ნოჯიკეთი/Nojiketi	1946
48	ოძისი/Odzisi	1903, 1949, 1962
49	პავლეური/Pavleuri	1960
50	პეტრიანი/Petriani	1946, 1957
51	პირმისაანი/Pirmisaani	1903, 1946, 1955
52	საშაბურო/Sashaburo	1965
53	საცხავატლო/Satskhavatlo	1898, 1940
54	სოდევე/Sodeve	1906
55	სონდა/Sonda	1945
56	ფასანაური/Pasanauri	1886, 1889, 1898, 1904, 1905, 1911, 1912, 1926, 1962
57	ფიჭვიანი/Pichviani	1948, 1955
58	ქარქუშაანი/Karkushaani	1946
59	ქვემო მღეთა/Kvemo Mleta	1899, 1975
60	ქვეშეთი/Kvesheti	1884, 1886, 1988
61	ქვითკირისწყარო/Kvitkiristskaro	1948

62	ყარსიმაანთკარი/Karsimaantkari	1947
63	ყვავეილი/Kvavili	1965
64	შალიკიანთკარი/Shalikiantkari	1946
65	ჩანადირთკარი/Chanadirtkari	1909, 1947, 1965
66	ჩარგალი/Chargali	1890, 1899, 1947, 1965, 1980
67	ჩიტაურები/Chitaurebi	1928
68	ციხევდავი/Tsikhevdavi	1944
69	ციხისუბანი/Tsikhisubani	1889, 1928, 1946, 1957
70	ციხისძირი/Tsikhisdziri	1950
71	წითელი კლდე/Tsiteli Klde	1945
72	ჭართალი/Chartali	1956
73	ჭაშა/Chasha	1950, 1965
74	ჭილურტი/Chilurti	1962
75	ჭოპორტი/Choporti	1882
76	ხევშა/Khevsha	1957
77	ხეობა/Kheoba	1946
78	ხირაუშა/Khirausha	1945
79	ხომი/Khomi	1948, 1965
80	ხოშარა/Khoshara	1955
81	ჯავახიანთკარი/Javakhiantkari	1948

ვანის რაიონი/Vani Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years	
1	ამაღლება/Amaghleba	1900, 1901, 1926, 1948
2	დიხაშხო/dikhashkho	1925, 1974
3	ვანი/Vani	1926, 1928, 1948, 1949
4	ზედა ციხესულორი/Zeda Tsikhesulori	1924, 1925, 1952, 1953, 1962
5	ზეინდარი/Zeindari	1947, 1950
6	სალხინო/Salkhino	1925, 1928
7	სულორი/Sulori	1947, 1949, 1957
8	უხუთი/Ukhuti	1900, 1907, 1927, 1950, 1959
9	ქვედა ბზვანი/Kveda Bzvani	1904, 1935, 1949
10	ქვედა გორა/Kveda Gora	1899, 1900, 1904, 1908, 1923, 1957
11	შუამთა/Shuamta	1957

ზესტაფონის რაიონი/Zestaponi Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years	
1	ალავერდი/Alaverdi	1899, 1900, 1902, 1957

2	არგვეთა/Argveta	1921, 1925, 1927, 1946, 1952
3	აჯამეთი/Ajameti	1924, 1926, 1927, 1928, 1941, 1954, 1965, 1999, 2007
4	ბეღლევი/Beghlevi	1899, 1902, 1921
5	გამოღმა ბოსლევი/Gamoghma Boslevi	1900, 1921, 1954, 1955
6	დილიკაური/Dilikauri	1898, 1899, 1900, 1939, 1949, 2007
7	ზედა საქარა/Zeda Sakara	1898, 1899, 1900, 1902, 1908, 1924, 1937
8	ზედა წევა/Zeda Tseva	1899, 1950
9	ზედა წიფლავეკე/Zeda Tsiplavake	1899, 1900
10	ზესტაფონი/Zestaponi	1900, 1901, 1902, 1904, 1907, 1911, 1927, 1944, 1954, 2007
11	ზოვრეთი/Zovreti	1907, 1921, 1924
12	თვრინი/Tvrini	1899, 1954, 1957
13	მარტოთუბანი/Martotubani	1924, 1938
14	მეორე სვირი/Meore Sviri	1899, 1900, 1907, 1908, 1925, 1927, 1928
15	პირველი სვირი/Pirveli Sviri	1954, 1962
16	როდინაული/Rodinauli	1906, 1907, 1925, 1928, 1946, 1954
17	სვეტმაღალი/Svetmaghali	1908
18	ტაბაკინი/Tabakini	1900, 1936
19	ფუთი/Puti	1928, 1958
20	ქვედა ილემი/Kveda Ilemi	1937
21	ქვედა საზანო/Kveda Sazano	1937, 1938
22	ქვედა საქარა/Kveda Sakara	1937
23	შორაპანი/Shorapani	1937
24	შუა კვალითი/Shua Kvaliti	1937
25	ცხენტარო/Tskhentaro	1907, 1908, 1927
26	ცხრაწყარო/Tskhratskaro	1950
27	ჭალატყე/Chalatke	1924

ზუღვიდის რაიონი/Zugdidi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	აბასთუმანი/Abastumani	1899, 1902, 1903, 1927
2	ანაკლია/Anaklia	1900, 1905, 1908, 1921, 1922, 1924
3	ახალკახათი/Akhalkakhati	1945
4	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1945, 1949
5	განარჯიის მუხური/Ganarjiis Mukhuri	1950
6	დარჩელი/Darcheli	1899, 1900, 1921, 1944, 1945, 1947
7	დიდი ნეძი/Didi Nedzi	1945, 1946, 1947, 1948
8	ერგეტა/Ergeta	1922, 1947

9	ზედა ეწერი/Zeda Etseri	1901, 1946
10	ზუგდიდი/Zugdidi	1899, 1901, 1904, 1906, 1927, 1946, 1949, 1951, 1953, 1954, 1955, 1957, 2003
11	ინგირი/Ingiri	1927, 1941, 1944, 1945, 1946, 1951, 2002
12	კახათი/Kakhati	1899, 1900, 1906, 1908, 1924, 1925, 1947, 1948, 1949, 1951
13	კოკი/Koki	1899
14	კორცხელი/Kortskheli	1902, 1927, 1937, 1949, 1950
15	ნარაზენი/Narazeni	1945, 1946
16	ნაწულუკუ/Natsuluku	2003, 2007
17	ოდიში/Odishi	1946, 1962, 2001, 2006
18	ორსანტია/Orsantia	1903, 1951
19	ოქტომბერი/Oktomberi	1947, 1950
20	რიკე/Rike	1898, 1901
21	რუხი/Rukhi	1899, 1944, 1948, 1949, 1998, 2001
22	საბეჭვაიო/Sabechvaio	1899
23	ურთა/Urta	1946
24	შამგონა/Shamgona	1953
25	ცაიში/Tsaishi	1921, 1924, 1945, 1947, 1949, 1955, 2002
26	ჭაკვინჯი/Chakvinji	1902, 1940, 1944
27	ჭითაწყარი/Chitatskari	1900, 1999
28	ჭკადუაში/Chkaduashi	1907, 1927
29	ჯუმი/Jumi	1924

თეთრიწყაროს რაიონი/Tetrtskaro Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	აბელიანი/Abeliani	1943
2	ალგეთი/Algeti	1923, 1936, 1948, 1951
3	ასურეთი/Asureti	1936
4	ახალი მარაბდა/Akhali Marabda	1948
5	ახალი პანტიანი/Akhali Pantiani	1945
6	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1935, 1947
7	ბორბალო/Borbalo	1958
8	დაღეთი/Dagheti	1947
9	დიდი კლდეისი/Didi Kldeisi	1948
10	დიდი თონეთი/Didi Toneti	1925, 1927, 1928
11	ერტისი/Ertisi	1937
12	ვაშლოვანი/Vashlovani	1937
13	თეთრი წყარო/Tetri Tskaro	1924, 1927, 1937, 1955, 1966, 1974, 1994

14	ივანოვკა/Ivanovka	1937, 1943, 1966
15	კოდა/Koda	1927, 1934, 1947
16	მანგლისი/Manglisi	1923, 1924, 1935, 1948
17	მაწევანი/Matsevani	1938
18	მენქალისი/Menkalisi	1923
19	მოხისი/Mokhisi	1938
20	მუხათი/Mukhati	2007
21	ორბეთი/Orbeti	1966
22	პატარა თონეთი/Patara Toneti	1924, 1926, 1966
23	პატარა ირაგა/Patara Iraga	1948
24	სამშვილდე/Samshvilde	1948
25	საღარაშენი/Sagharasheni	1948
26	ფარცხისი/Partskhisi	1937
27	ქვემო ახკალაფა/Kvemo Akhkalapa	1945
28	ქოთოში/Kotoshi	1928
29	ქოსალარი/Kosalari	1935, 1938, 1977
30	ღვევი/Ghvevi	1966
31	ღოუბანი/Ghoubani	1945, 1948
32	შეხვეტილა/Shekhvetila	1951
33	წინწყარო/Tsintskaro	1938, 1964
34	ხოპისი/Khopisi	1939
35	ჯორჯიაშვილი/Jorjiashvili	1934, 1937

თელავის რაიონი/Telavi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ართანა/Artana	1883, 1927
2	ახატელი/Akhateli	1899, 1946
3	გულგულა/Gulgula	1911, 1949
4	ვარდისუბანი/Vardisubani	1964
5	თეთრი წყლები/Tetri Tsklebi	1935, 1945
6	თელავი/Telavi	1930, 1948, 1962, 2007
7	იყალთო/Ikalto	1950
8	კისისხევი/Kisiskhevi	1949
9	კონდოლი/Kondoli	1900, 1946, 1948
10	კურდღელაური/Kurdghelauri	1944, 1952
11	ლაფანყური/Lapankuri	1950, 1965
12	ნაფარეული/Napareuli	1889, 1897, 1928, 1951, 1962
13	პანტიანი/Pantiani	1927
14	რუისპირი/Ruispiri	1948, 1951, 1952

15	სანიორე/Saniore	1911, 1947
16	ფშაველი/Pshaveli	1927, 1948, 1949
17	ქვემო ხოდაშენი/Kvemo Khodasheni	1950, 1962
18	ყარაჯალა/Karajala	1911
19	შალაური/Shalauri	1944
20	წინანდალი/Tsinandali	1947, 1964
21	ჯუღაანი/Jughaani	1951, 1952

თერჯოლის რაიონი/Terjola Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბარდუბანი/Bardubani	1952
2	ბროლისქედი/Broliskedi	1927
3	გოგნი/Gogni	1921
4	გოდოგანი/Godogani	1925, 1926, 1927, 1928, 1948
5	ეწერი/Etseri	1898, 1924, 1927, 1944
6	ზედა ალისუბანი/Zeda Alisubani	1948, 1957
7	ზედა საზანო/Zeda Sazano	1954, 1955, 1957, 2007
8	ზედა სიმონეთი/Zeda Simoneti	1924, 1957
9	თავისა/Tavisa	1928
10	თერჯოლა/Terjola	1902, 1921, 1924, 1928, 1957
11	თუზი/Tuzi	1902, 1927, 1956, 1968
12	კაკაბაური/Kakabauri	1927
13	კვახჭირი/Kvakhchiri	1898, 1899, 1908, 1921, 1923, 1925, 1926, 1927, 1928, 1957
14	ნაგარევი/Nagarevi	1927, 1948, 2002
15	ნახშირღელე/Nakhshirghele	1898, 1928, 1958, 2004
16	სუფოთი/Supoti	1948, 1957
17	სიქთარვა/Siktarva	1901, 1927, 2001, 2006
18	ტელეფა/Telepa	1925, 1967
19	ქვედა სიმონეთი/Kveda Simoneti	1924, 1957
20	ღვანკითი/Ghvankiti	1952
21	ჩხარი/Chkhari	1902, 1904, 1905, 1953
22	ძვერი/Dzevri	1901
23	ჭალასთავი/Chalastavi	1898
24	ჭოგნარი/Chognari	1923, 1924, 1925, 1927, 1957

თიანეთის რაიონი/Tianeti Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1889

2	ბაღებისსევი/Balebiskhevi	1889
3	ბოჭორმა/Bochorma	1955
4	გოჯიაანები/Gojiaanebi	1889
5	დევენანთსევი/Devenaantkhevi	1904
6	ზარიძეები/Zaridzebi	2005
7	ზენამხარი/Zenamkhari	1953
8	თეგერაანები/Tegeraanebi	1958
9	თიანეთი/Tianeti	1886, 1893, 1900, 1909, 1910, 1911, 1924, 1952
10	თოლენჯი/Tolenji	1889
11	იარაჯულები/Iarajulebi	2005
12	კვერნაულა/Kvernaula	1889
13	ლახატო/Lakhato	1908
14	მაგრანეთი/Magraneti	1889
15	საკრეჭიო/Sakrechio	1889, 1891, 1893
16	საყდრიონი/Sakdrioni	1889, 1904
17	სიმონიანთსევი/Simoniantkhevi	1889
18	სიონთგორი/Siontgori	1889
19	ტოლათსოფელი/Tolatsopeli	1889, 1911
20	ქვემო არტანი/Kvemo Artani	1911
21	ქვემო ნაკალაკარი/Kvemo Nakalakari	1889
22	ღულელები/Ghulelebi	1889, 1954
23	ჩაბანო/Chabano	1889
24	წყაროთუბანი/Tskarotubani	1911, 1913
25	ხაიშო/Khaiشو	1900
26	ხოფცა/Khopca	2005
27	ჯიჯეთი/Jijeti	1889

კასპის რაიონი/Kaspi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ახალქალაქი/Akhalkalaki	1941, 1963
2	ახალციხე/Akhaltsikhe	1944
3	ბარნაბიანთკარი/Barnabiantkari	1943
4	გამდლისწყარო/Gamdlistskaro	1943
5	გომი/Gomi	1924, 1928, 1941
6	გრაკალი/Grakali	1941, 1944
7	დოესი/Doesi	1942
8	ვაკე/Vake	1942
9	ზადიანთკარი/Zadiantkari	1971

10	ზემო ხანდაკი/Zemo Khandaki	1903, 1943
11	ზენადრისი/Zenadrissi	1926
12	თეზი/Tezi	1911
13	თელათგორი/Telatgori	1945, 1946
14	იგოეთი/Igoeti	1945
15	კავთისხევი/Kavtiskhevi	1911, 1928, 1946
16	კასპი/Kaspi	1882, 1924, 1928, 1943
17	მეტეხი/Metekhi	1905, 1940
18	მთიულთუბანი/Mtiultubani	1947
19	მრგვალი ჭალა/Mrgvali Chala	1945
20	მირიანი/Miriani	1945
21	ნიგოზა/Nigoza	1888
22	ნოსტე/Noste	1908, 1944
23	ოკამი/Okami	1947, 1962, 2007
24	პანტიანი/Pantiani	1945, 1946
25	საკორინთლო/Sakorintlo	1882
26	სამთავისი/Samtavisi	1909, 1944
27	სასირეთი/Sasireti	1942
28	საქადაგიანო/Sakadagiano	1947
29	ფერმა/Perma	1925, 1950
30	ქვემო რენე/Kvemo Rene	1957
31	ქვემო ჩოხეთი/Kvemo Chocheti	1945
32	ქვემო ჭალა/Kvemo Chala	1903, 1910, 1924, 1944, 1960
33	ყარაფილა/Karapila	1944, 1971
34	ჩობალაური/Chobalauri	1964, 1976
35	წინარეხი/Tsinarekhi	1946
36	ჭყოპიანი/Chkopiani	1950
37	ხვითი/Khviti	1945, 1969
38	ხოვლე/Khovle	1927, 1943

ლაგოდეხის რაიონი/Lagodekhi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	არაშფერონი/Arashferoni	1950, 1966
2	აფენი/Apeni	1924, 1946, 1965
3	ბაისუბანი/Baisubani	1899
4	განჯალა/Ganjala	1944
5	ვარდისუბანი/Vardisubani	1948, 1954
6	ზემო ბოლქვი/Zemo Bolkvi	1910, 1950
7	ზემო ნაშოვარი/Zemo Nashovari	1952

8	ზემო ხეჩილი/Zemo Khechili	1912
9	თამარიანი/Tamariani	1947
10	კაბალი/Kabali	1944, 1960
11	კავშირი/Kavshiri	1948
12	კართუბანი/Kartubani	1952, 1957
13	ლაგოდეხი/Lagodekhi	1954, 1982
14	ლელიანი/Leliani	1951
15	ნინიგორი/Ninigori	1948, 1953
16	ონანური/Onanuri	1910
17	საკობო/Sakobo	1881, 1882
18	ულიანოვკა/Ulianovka	1941, 1953
19	ფიჩხისბოგირი/Pichkhisbogiri	1948
20	ფონა/Pona	1910, 1924, 1945
21	ქვემო ნაშოვარი/Kvemo Nashovari	1948
22	შრომა/Shroma	1948, 1954
23	ცოდნისკარი/Tsodniskari	1957
24	წითელგორი/Tsitelgori	1954
25	ჭაბუკიანი/Chabukiani	1946

ლანჩხუთის რაიონი/Lanchkhuti Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	აცანა/Atsana	1902
2	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1926, 1944
3	გვიმრაღაური/Gvimralauri	1925
4	ლანჩხუთი/Lanchkhuti	1899, 1900, 1901, 1924, 1925, 1927, 1928, 1953
5	ლესა/Lesa	1928, 1952
6	ნიგეზიანი/Nigvziani	1942
7	ნიგოითი/Nigoiti	1899, 1901, 1927, 1937
8	სუფსა/Supsa	1901, 1960
9	ქვემო აკეთი/Kvemo Aketi	1939
10	ქვემო შუხუთი/Kvemo Shukhuti	1899, 1924, 1926
11	ქვემო ჩიბათი/Kvemo Chibati	1899, 1924, 1950, 1951
12	ქვიანი/Kviani	1907
13	ჩოჩხათი/Chochkhati	1956
14	ჭანჭათი/Chanchati	1893, 1939, 1957
15	ჭყონაგორა/Chkonagora	1937
16	ხიდმაღალა/Khidmaghala	1960

ლენტეხის რაიონი/Lentekhi Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 გვიმბრალა/Gvimbrala	1899
2 დურაში/Durashi	1928
3 მუწდი/Mutsdi	1906
4 საყდარი/Sakdari	1900
5 ჩუკული/Chukuli	1907

მარნეულის რაიონი/Marneuli Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ალავარი/Alavari	1882
2 ალგეთი/Algeti	1967, 1986
3 ამბაროვკა/Ambarovka	1911
4 არაფლო/Araplo	1961
5 ახალი მამუდლო/Akhali Mamudlo	1961
6 ახქერფი/Akhqerpi	1888, 1911, 1950
7 ახყულა/Akhkula	1950
8 ბაიდარი/Baidari	1909, 1950
9 ბუდიონოვკა/Budionovka	1903
10 ბურდაძორი/Burdadzori	1903
11 გულბაღი/Gulbaghi	1950
12 დამია/Damia	1950
13 დიდი მუღანლო/Didi Mughanlo	1950
14 ზემო ყულარი/Zemo Kulari	1905, 1950, 1980, 1986
15 თაზაკენდი/Tazakendi	1950
16 კირიხლო/Kirikhlo	1903
17 მარნეული/Marneuli	1890, 1891, 1927, 1951, 2002, 2004
18 მოლაოღლი/Molaoghli	1903
19 პირველი ქესალო/Pirveli Kesalo	1950
20 სადახლო/Sadakhlo	1950
21 სიონი/Sioni	1900
22 ქეშალო/Keshalo	1975
23 კვემო სარალი/Kvemo Sarali	1886, 1888
24 ყახაღანი/Kachaghani	1950
25 შაუმიანი/Shaumiani	1950, 1968
26 შულავერი/Shulaveri	1882, 1883, 1888, 1968, 1969
27 ჩანახჩი/Chanakhchi	1950
28 ხანჯი-გაზლო/Khanji-Gazlo	1950
29 ხოჯორნი/Khojorni	1950

მარტვილის რაიონი/Martvili Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 აბედათი/Abedati	1902, 1925, 1946
2 ბანძა/Bandza	1924, 1947, 1949, 1950
3 ბობოთი/Boboti	1948
4 გაჭედელი/Gachedili	1951
5 დიდი ინჩხური/Didi Inchkhuri	1889, 1901, 1902, 1952
6 დიდი ჭყონი/Didi Chkoni	1902, 1939, 1952, 1956
7 დოშაყე/Doshake	1902
8 ვედიდკარი/Vedidkari	1904, 1945
9 ზემო ნავვაზავო/Zemo Nagvazavo	1945, 1959
10 თამაკონი/Tamakoni	1889, 1936
11 კურზუ/Kurzu	1899
12 ლებახე/Lebache	1923
13 ლეხაინდრავო/Lekhaindravo	1899, 1901, 1924
14 მარტვილი/Martvili	1899, 1902, 1906, 1908, 1946, 1947, 1950, 1969
15 მახათი/Makhati	1900
16 მუხურჩა/Mukhurcha	1941
17 ნამიკოლავო-პირველი/Namikolavo-Pirveli	1906
18 ნახუნაო/Nakhunao	1898, 1902
19 ნაჯახავო/Najakhavo	1893, 1898, 1901
20 ონოღია/Onoghia	1901, 1902, 1939, 1945
21 ორქა/Orka	1905
22 პირველი ბალდა/Pirveli Balda	1900
23 პირველი გურძემი/Pirveli Gurdzemi	1899, 1901
24 პირველი კიწია/Pirveli Kitsia	1900
25 სალხინო/Salkhino	1902
26 სერგიეთი/Sergieti	1948
27 ტალერი/Taleri	1952
28 ქვემო ხუნწი/Kvemo Khuntsi	1899, 1926
29 წახხური/Tsachkhuri	1900, 1908
30 ჯოლევი/Jolevi	1927

მესტიის რაიონი/Mestia Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ადიში/Adishi	1944

2	დიზი/Dizi	1924, 1927
3	თავრალი/Tavralli	1908
4	იდლიანი/Idliani	1936
5	იელი/Ieli	1934, 1941, 1986, 1988
6	ლანტელი/Lanteli	1939, 1949
7	ქართვეანი/Kartvani	1927, 1934
8	ცალერი/Tsaleri	1908
9	ჭელირი/Cheliri	1911
10	ხაიში/Khaishi	1939, 1945

მცხეთის რაიონი/Mtskheta Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	არაშენდა/Arashenda	1884
2	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1924, 1955, 2007
3	ახალუბანი/Akhalubani	1948
4	ბიჭმენდი/Bitsmendi	1946
5	ბურიანი/Buriani	1906
6	გალავანი/Galavani	1948, 1960
7	გლდანი/Gldani	1889, 1911, 1923, 1924, 1927, 1928, 1948
8	გოროვანი/Gorovani	1948, 1956
9	დიღომი/Dighomi	1883, 1889, 1895, 1927, 1951, 1978, 2004
10	ერედა/Ereda	1957
11	ვაზიანი/Vaziani	1924, 1928
12	ვარდისუბანი/Vardisubani	1928
13	ზაჰესი/Zahesi	1947
14	ზემო ნიხბისი/Zemo Nichbisi	1893, 1910, 1950
15	თხინვალი/Tkhinvali	1899, 1946
16	ლისი/Lisi	1946
17	მამკოდა/Mamkoda	1928
18	მისაქციელი/Misaktsieli	1882, 1889
19	მუხრანი/Mukhrani	1882, 1889, 1927, 1956, 1963
20	მცხეთა/Mtskheta	1882, 1903, 1912, 1945, 2006
21	ნავაზი/Navazi	1957
22	ნატახტარი/Natakhtari	1882, 1966
23	პატარა ქანდა/Patara Kanda	1983
24	საგურამო/Saguramo	1953
25	სასხორი/Saskhori	1946
26	ქსანი/Ksani	1950, 1961
27	შანკევანი/Shankevani	1883

28	ჩარდახი/Chardakhi	1950
29	ცხისძირი/Tsikhisdziri	1971
30	ძალისი/Dzalisi	1950
31	ძეგვი/Dzegvi	1928, 1950
32	ძველი ქანდა/Dzveli Kanda	1948
33	წეროვანი/Tserovani	1889, 1954, 1962, 1981
34	წილკანი/Tsilkani	1882, 1889, 1898, 1950
35	წინამდგერიანთკარი/Tsinamdsghvriantkari	1947
36	წიწამური/Tsitsamuri	1904

ნინოწმინდის რაიონი/Ninotsminda Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	გორელოვკა/Gorelovka	1889, 1924, 1927, 1928, 1945
2	დიდი არაქალი/Didi Arakali	1937, 1945
3	დიდი კონდური/Didi Konduri	1888, 1937, 1966, 1974
4	დიდი ხანჩალი/Didi Khanchali	1889, 1937
5	დილიფი/Dilifi	1888
6	ეშტია/Eshtia	1888, 1927, 1928, 1937, 1938
7	ვლადიმროვკა/Vladimirovka	1909
8	თორია/Toria	1927, 1963
9	კატნატუ/Katnatu	1927, 1928, 1937
10	მამზვარა/Mamzvara	1924, 1927, 1928, 1937
11	ნინოწმინდა/Ninotsminda	1889, 1927, 1937
12	ორლოვკა/Orlovka	1928
13	ოროჯოლარი/Orojolari	1927, 1940, 1950
14	პატარა არაქალი/Patara Arakali	1957
15	პატარა კონდური/Patara Konduri	1937
16	ქდანოვკანი/Jdanovakani	1937
17	როდიონოვკა/Rodionovka	1941
18	სათხე/Satkhe	1889, 1958
19	სამეზა/Sameba	1945
20	საღამო/Saghamo	1958
21	სპასოვკა/Spasovka	1953, 1955
22	უჯმანა/Ujmana	1928, 1941
23	ფოკა/Poka	1941, 1942
24	ყაურმა/Kaurma	1927
25	ყულალისი/Kulalisi	1938
26	ჯიგრასენი/Jigrasheni	1937

ოზურგეთის რაიონი/Ozurgeti Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ასკანა/Askana	1902
2 გომი/Gomi	1899, 1906, 1924, 1927
3 გურიანთა/Gurianta	1900, 1928, 1948
4 დვაბზუ/Dvabzu	1900, 1924
5 ვაკე/Vake	1900
6 ვაკიჯვარი/Vakijvari	1926
7 ვანისქედი/Vaniskedi	1924
8 ვაშტიალი/Vashtiali	1924
9 ზედა ბახვი/Zeda Bakhvi	1924
10 ზედა უჩხუბი/Zeda Uchkhubi	1901, 1924
11 ზედაუბანი/Zrdaubani	1924
12 თხინვალი/Tkhinvali	1947
13 კვირიკეთი/Kviriketi	1924
14 მელიქედური/Melikeduri	1924
15 მზიანი/Mziani	1925
16 მთისპირი/Mtispiri	1926
17 ნაგომარი/Nagomari	1901, 1927
18 ნაღობილევი/Naghobilevi	1947
19 ქალაქი ოზურგეთი/City of Ozurgeti	1900, 1901, 1902, 1905, 1924, 1927, 1928
20 სილაური/Silauri	1898, 1924
21 ქვედა ბახვი/Kveda Bakhvi	1901
22 შემოქმედი/Shemokmedi	1927, 1928
23 ციხისფერდი/Tsikhisferdi	1924
24 წითელმთა/Tsitelmta	1926
25 ჭანიეთი/Chanieti	1900
26 ხვარბეთი/Khvarbeti	1900, 1924, 1926
27 ჯუმათი/Jumati	1928, 1949, 1956

ონის რაიონი/Oni Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ბაჯიხევი/Bajikhevi	1924
2 გლოლა/Glola	1898, 1921, 1971
3 გულიანთა/Gulianta	1952
4 ზამთარეთი/Zamtareti	1938
5 ზვარეთი/Zvareti	1900, 1904
6 ზუდალი/Zudali	1924

7	კვაშხეთი/Kvashkhieti	1927, 1935
8	კობეთი/Kobeti	1944
9	ლახთა/Lachta	1939
10	ლეთი/Leti	1939
11	მაჟიეთი/Mazhieti	1900, 1907
12	მრავალძალი/Mravaldzali	1938
13	ნაკრება/Nakreba	1942
14	ნაკიეთი/Nakieti	1938
15	ნოგკაუ/Nogkau	1938
16	ონი/Oni	1898
17	ჯაშქვა/Zhashkva	1927
18	საკაო/Sakao	1943
19	სომიწო/Somitso	1927
20	სორი/Sori	1924, 1945
21	უწერა/Utsera	1907, 1947
22	ფარავნეში/Paravneshi	1908
23	ფარახეთი/Parakheti	1893, 1927, 1956, 1959
24	ქვედი/Kvedi	1902
25	ღარი/Ghari	1957
26	ღები/Ghebi	1937
27	შარდომეთი/Shardometi	1943
28	შეუბანი/Sheubani	1907
29	შუაჭალა/Shuachala	1941
30	შქმერი/Shkmeri	1899, 1928
31	წედისი/Tsedisi	1935
32	ხარისტვალა/Kharistvala	1908
33	ხურუთი/Khuruti	1899, 1959

საგარეჯოს რაიონი/Sagarejo Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბადიაური/Badiauri	1916
2	ბოგდანოვკა/Bogdanovka	1970, 1974
3	ბურდიანი/Burdiani	1882, 1954
4	გომბორი/Gombori	1889, 2000
5	დიდი ჩაილური/Didi Chailuri	1882, 1904, 1905, 1909, 1948, 1950
6	ვერონა/Verona	1924
7	იორი (რკინიგზის საგური)/Iori (Railway Station)	1949

8	იორმუღანლო/Iormughanlo	1906, 1925, 1950, 1979, 1981, 2000, 2006
9	კაკაბეთი/Kakabeti	1882
10	კოჭბაანი/Kochbaani	1900
11	კრასნოგორსკი/Krasnogorski	1924, 1925, 1948
12	მანავი/Manavi	1905, 1944
13	ოთარაანი/Otaraani	1949
14	პატარა ჩაილური/Patara Chailuri	1948
15	პატარძეული/Patardzeuli	1949
16	საგარეჯო/Sagarejo	1895
17	ქვემო ყანდაურა/Kvemo kandaura	1893, 1898, 1912
18	შიბლიანი/Shibliani	1957
19	ხაში/Khashmi	1905

სამტრედიის რაიონი/Samtredia Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	გორმაღალი/Gormaghali	1957, 1958
2	დაბლაგომი/Dablagomi	1934, 1950, 1974
3	დიდი ოფეთი/Didi Opeti	1924, 1983
4	დიდი ჯიხაიში/Didi Jikhaishi	1898, 1902, 1925, 1927, 1943, 1949, 1995, 2006, 2007
5	ვაზისუბანი/Vazisubani	1924, 1941, 1960
6	ზედა ეწერი/Zeda Etseri	1938, 1951, 2007
7	ზემო აბაშა/Zemo Abasha	1951
8	ზემო ნოღა/Zemo Nogha	1924, 1951
9	იანეთი/Ianeti	1901, 1904, 1924, 1925, 1949, 2007
10	კვირიკე/Kvirike	2006
11	კულაში/Kulashi	1908, 1925, 1927, 1949, 2006
12	მელაური/Melauri	1906, 1907, 1939, 1949, 1955
13	მიწაბოგირა/Mitsabogira	1948, 1956, 1957
14	ნაბაკევი/Nabakevi	1996
15	ნიგორზღვა/Nigorzghva	1961, 2007
16	პირველი ეწერბაში/Pirveli Etserbashi	1899, 1908, 1928
17	სამტრედია/Samtredia	1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1948, 1954, 1957, 1958, 1999, 2001 2002, 2003, 2006, 2007
18	საჯავახო/Sajavakho	1924
19	ტოლები/Tolebi	1924
20	ღანირი/Ghaniri	1927, 1949, 1950
21	შუა ბაში/Shua Bashi	1893, 1900, 1901, 1908, 1924, 1938

22	წიადუბანი/Tsiaghubani	1950
23	ჭაგანი/Chagani	1902
24	ჭოგნარი/Chognari	1902, 1929, 1940
25	ხიბლარი/Khiblari	1899, 1901, 1908
26	ხუნჯულაური/Khunjulauri	1928, 1940

სახხერის რაიონი/Sachkhere Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	არგვეთი/Argveti	1898, 1900, 1901
2	ბაჯითი/Bajiti	1900, 1924
3	გორისა/Gorisa	1900, 1905, 1924
4	ვაკისა/Vakisa	1908
5	ირტავაზა/Irtavaza	1908
6	კალვათა/Kalvata	1908
7	კორბოული/Korbouli	1900, 1924, 1960, 1966
8	ლიჩი/Lichi	1898, 1908
9	მერჯევი/Merjevi	1899, 1900, 1907
10	მოსვა/Mokhva	1924
11	ნიგვზარა/Nigvzara	1908, 1924
12	სავანე/Savane	1900, 1924, 1927
13	საირხე/Sairkhe	1900, 1927, 1959
14	სარეკი/Sareki	1900, 1901, 1924
15	სახხერე/Sachkhere	1899, 1901, 1924, 1964
16	სპეთი/Speti	1899
17	სხვიტორი/Skhvitori	1898, 1900, 1908
18	ქვედა ორღული/Kveda Orghuli	1898, 1904, 1908, 1926, 1928
19	ქვემო ხევი/Kvemo Khevi	1924
20	ქორეთი/Koreti	1898, 1899, 1900, 1907, 1924, 1957
21	ღოდორა/Ghodora	1902
22	შალაური/Shalauri	1905
23	შომახეთი/Shomakheti	1958
24	ჩისა/Chikha	1898, 1899, 1900, 1902, 1905, 1906, 1907, 1909, 1924
25	ცხამი/Tskhami	1899, 1900, 1902, 1906
26	ჭალა/Chala	1899, 1900, 1902, 1907, 1926, 1971
27	ჭორვილა/Chorvila	1899, 1928, 1960, 1962, 1963

სენაკის რაიონი/Senaki Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ახალსოფელი/Akhalsopeli	2004
2 ბათარია/Bataria	1927
3 ბეთლემი/Betlemi	1900, 1901, 1924
4 გეჯეთი/Gejeti	1902, 1924, 1944, 1955
5 გოლასკური/Golaskuri	1924, 1960
6 ეკი/Eki	1909, 1922, 1946, 1963
7 ზანა/Zana	1902, 1922, 1924, 1928, 1963
8 ზედა ნაქალაქევი/Zeda Nakalakevi	1901, 1904, 1928
9 თეკლათი/Teklati	1899, 1901, 1904, 1908, 1909, 1924, 1927, 1948, 1957, 1960, 2003
10 კოტიანეთი/Kotianeti	1904
11 მენჯი/Menji	1959, 1975, 2000, 2007
12 მუხური/Mukhuri	1908, 1921, 1941, 1958
13 ნოსირი/Nosiri	1900, 1901, 1924, 1926, 1927, 1962
14 პერტული/Pertuli	1924, 1928, 1942
15 საგვიჩიო/Sagvichio	1905
16 საგუნო/Sagunio	1904
17 საჩიკობავო/Sachikobavo	1899
18 საწულეისკირიო/Satsuleiskirio	1898, 1956
19 სახარბედო/Sakharbedio	1924, 1927, 1947, 1950
20 სენაკი/Senaki	1899, 1922, 1924, 1927, 1942, 1959, 2003, 2004, 2007
21 სკურია/Skuria	1927
22 ტკირი/Tkiri	1927
23 უშაფათი/Ushapati	1899, 1902, 1924, 1926
24 ფოცხო/Potskho	1924
25 შუა ხორში/Shua Khorshi	1900, 1901, 1922, 1927
26 ციზეთი/Tsizeti	1947

სიღნაღის რაიონი/Sighnaghi Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ანაგა/Anaga	1941, 1946
2 ბოდბისხევი/Bodbiskhevi	1887, 1944, 1948, 1950
3 ვაკირი/Vakiri	1887
4 ზემო ბოდბე/Zemo Bodbe	1938, 1942, 1943, 1944, 1946, 1947
5 მაშნაარი/Mashnaari	1909
6 ნუკრიანი/Nukriani	1924, 1939, 1942, 1946, 1989

7	საკობო/Sakobo	1924, 1948, 1953, 1963
8	სიღნაღი/Sighnaghi	1898, 1911, 1969
9	ტიბაანი/Tibaani	1881, 1939, 1941, 1942, 1946, 1951
10	ულიანოვკა/Ulianovka	1924, 1938, 1946, 1950
11	ქვემო ბოდბე/Kvemo Bodbe	1887, 1946, 1948, 1956
12	ქვემო მაღარო/Kvemo Magharo	1906, 1939, 1941, 1943, 1944, 1946, 1950, 1952
13	ქვემო მაჩხაანი/Kvemo Machkhaani	1882, 1946
14	ყარაღაჯი/Karaghaji	1912
15	ძველი ანაგა/Dzveli Anaga	1938
16	წნორი/Tsnori	1881, 1924, 1950, 1954, 2004
17	ხირსა/Khirsა	1941
18	ჯუგაანი/Jugaani	1881, 1882, 1899, 1909, 1939, 1948, 1953

ტყიბულის ზონა/Tkibuli Zone

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	გურნა/Gurna	1899
2	დაბაძველი/Dabadzveli	1938, 1953
3	ზედა ჭყეპი/Zeda Chkepi	1938, 1956
4	კითხიჯი/Kitkhiji	1924
5	ლაფეთი/Lapeti	1902, 1946
6	მანდიკორი/Mandikori	1901
7	მუსურა/Mukhura	1902, 1905, 1907
8	ორპირი/Orpiri	1941, 2006
9	ტყიბული/Tkibuli	1900, 1907, 1928, 1948, 1953
10	ქვედა ჭყეპი/Kveda Chkebi	1899, 1924, 1928
11	ციხია/Tsikhia	1953
12	ძიროვანი/Dzirovani	1907, 1944
13	ძუენარი/Dzuknari	1925

ქარელის რაიონი/Kareli Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	აბისი/Abisi	1899, 1956, 1994
2	აბისისთავი/Abisistavi	1938
3	აგარა/Agara	1957
4	ავლევი/Avlevi	1958
5	არადეთი/Aradeti	1954, 1959
6	ატოცი/Atotsi	1941
7	აფნისი/Apnisi	1940

8	ბანი/Bani	1952
9	ბრეთი/Breti	1924
10	ღვანი/Dvani	1944
11	ღირბი/Dirbi	1925, 1942
12	ზემო ხვედურეთი/Zemo Khvedureti	1927, 1957
13	ზღუდერი/Zguderi	1950
14	თამარაშენი/Tamarasheni	1957
15	იმერხევი/Imerkhevi	1924
16	კლდუ/Kldu	1944
17	კოდა/Koda	1941
18	კოდავარდისუბანი/Kodavardisubani	1941
19	კრობანი/Krobani	1941, 1942
20	ლეთეთი/Leteti	1938
21	მოხისი/Mokhisi	1909, 1957
22	რუისი/Ruisi	1899, 1946, 1958, 1964, 1969
23	სანებელი/Sanebeli	1910
24	სასირეთი/Sasireti	1893
25	სალოლაშენი/Sagholasheni	1944
26	საცხური/Satsikhuri	1941
27	სუქითი/Sukiti	1947
28	ტყემლოვანი/Tkemlovani	1949
29	ურბნისი/Urbnisi	1924, 1934, 1944
30	ფცა/Ptsa	1942
31	ქარელი/Kareli	1899, 1910, 1940, 1967
32	ქვემო ხვედურეთი/Kvemo Khvedureti	1938
33	ქვენატკოცა/Kvenatkotsa	1943, 1944
34	ღვლევი/Ghvlevi	1899, 1950, 1952
35	ღოღეთი/Ghogheti	1928, 1941
36	წვერი/Tsveri	1959
37	წითელსოფელი/Tsitelsopeli	1924
38	ჭანდრები/Chandrebi	1951, 1952
39	ჯაგარანთკარი/Jagaraantkari	1942
თიღვის თემი (ქარელის რაიონი)/Tighvi Tom (Kareli Raion)		
არაკეთილსაიმელო პუნქტები/Anthrax foci		დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ავნევი/Avnevi	1883, 1908, 1944
2	არკნეთი/Arkneti	1941, 2003
3	ბადაანი/Badaani	1941
4	ბალთა/Balta	1940

5	ბეყმარი/Bekmari	1938, 1939
6	გვინჯინა/Gvinjina	1924
7	გვირგვინა/Gvirgvina	1924, 1934, 1949
8	დიდი ციხიათა/Didi Tsikhiata	1945
9	დიდმუხა/Didmukha	1944
10	ზემო ამბრეთი/Zemo Ambreti	1941
11	ზემო დვანი/Zemo Dvani	1944, 1960
12	ზემო ქვათეთრი/Zemo Kvatetri	1946
13	თერეგვანი/Teregvani	1942, 1943
14	თიღვა/Tighva	1938, 1939
15	თორმანეული/Tormaneuli	1890, 1928, 1946, 1957
16	იონჩა/Ioncha	1938, 1953
17	ისაკყაუ/Isakkau	1946
18	მალდა/Malda	1944
19	მუგუთი/Muguti	1938, 1939
20	მუხაური/Mukhauri	1939
21	ნაბაკევი/Nabakevi	1939
22	ნაგუთნი/Nagutni	1939
23	ნული/Nuli	1938
24	ოჟორა/Ozhora	1948
25	პატარა ციხიათა/Patara Tsikhiata	1939
26	სამწყარო/Samtskaro	1903, 1944, 1946, 1952
27	სხლითი/Skhleti	1910, 1938
28	ფათქინეთი/Patkineti	1946
29	ფრინევი/Prinevi	1910, 1944
30	ქალეთი/Kaleti	1946, 1958
31	ქვემო ოქონა/Kvemo Okona	1905, 1942
32	ქვემო ღვერთევი/Kvemo Ghvertevi	1939
33	ქვემო ძაღინა/Kvemo Dzaghina	1948
34	ყორნისი/Kornisi	1938, 1939, 1952
35	დაბა ყორნისი/Daba Kornisi	1941, 1955
36	შუა სამწყარო/Shua Samtskaro	1953
37	შუა ქვათეთრი/Shua Kvatetri	1939
38	ძაგოთიყაუ/Dzagotikau	1924
39	ძვილეთი/Dzvileti	1941
40	წორბისი/Tsorbisi	1903, 1904, 1938, 1939
41	ხაბელაანი/Khabelaani	1939
42	ხუნდისუბანი/Khundisubani	1939

ვაზბეგის რაიონი/Kazbegi Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 არშა/Arsha	2003
2 ახხოტი/Achkhoti	1895
3 გველეთი/Gveleti	1883
4 გორისციხე/Goristsikhe	1958
5 გუდაური/Gudauri	1886
6 კარკუჩა/Karkucha	1904
7 კობი/Kobi	1886
8 სიონი/Sioni	1893
9 სტეფანწმინდა/Stepantsminda	1886, 1904, 1924, 1973
10 ქუმლისციხე/Kumlistsikhe	1898
11 ყანობი/Kanobi	1886

ყვარელის რაიონი/Kvareli Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ალმატი/Almati	1965
2 ახალსოფელი/Akhalsopeli	1945, 1949
3 ბაღლოჯიანი/Balghojiani	1947, 1958
4 გავაზი/Gavazi	1882
5 გრემი/Gremi	1897, 1965
6 ენისელი/Eniseli	1883, 1927, 1947
7 კუჭატანი/Kuchatani	1882, 1951, 1952
8 მთისძირი/Mtisdziri	1946, 1962
9 საბუე/Sabue	1899
10 ყვარელი/Kvareli	1882, 1903, 1947, 1960
11 შაკრიანი/Shakriani	1883
12 შილდა/Shilda	1884, 1898, 1950
13 წიწკანანოსერი/Tsitskanaantseri	1955, 1956
14 ჭიკაანი/Chikaani	1882, 1952, 1955

ჩოხატაურის რაიონი/Chokhatauri Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ახალშენი/Akhalsheni	1924
2 ბახმარო/Bakhmaro	1902, 1923, 1924, 1928
3 ბუკნარი/Buknari	1901, 1928
4 განთიადი/Gantiadi	1956
5 გოგოლესუბანი/Gogolesubani	1926
6 გურისტყე/Guristke	1924, 1927

7	ვანი/Vani	1927
8	ზომლეტი/Zomleti	1908, 1950, 1952
9	ქვაბლა/Kvabgha	1927
10	ქვემო ხეთი/Kvemo Kheti	1924, 1950, 1956
11	ჩაისუბანი/Chaisubani	1901
12	ჩოხატაური/Chokhatauri	1927, 1928
13	ჩხაკოურა/Chkhokoura	1927, 1928
14	ხევი/Khevi	1902, 1950

ჩხოროწყუს რაიონი/Chkhorotsku Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ახუთი/Akhuti	1922, 1952, 1959
2	ზუმი/Zumi	1898
3	კირცხი/Kirtschi	1900, 1901, 1906, 1927, 1928
4	ლედარსალე/Ledarsale	1902, 1905
5	ლესიჭინე/Lesichine	1898, 1899, 1902, 1942, 1963
6	ლესურწუმე/Letsurtsume	1921
7	მუხური/Mukhuri	1926
8	ნაგვაზუ/Nagvazu	1899, 1927, 1957
9	ნაკიანი/Nakiani	1948, 1966
10	პირველი ჭოღა/Pirveli Chogha	1946, 1959
11	ქვედა ჩხოროწყუ/Kveda Chkhorotsku	1949, 1962
12	ჩხოროწყუ/Chkhorotsku	1921, 1922, 1928
13	ხაბუმე/Khabume	1902, 1927, 1946, 1959, 1961

ცაგერის რაიონი/Tsageri Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ზედა აღვი/Zeda Aghvi	1906
2	ისუნდერი/Isunderi	1938
3	ლაილაში/Lailashi	1905, 1906, 1924
4	ლასურიაში/Lasuriashi	1905
5	ნაკურაღეში/Nakuraleshi	1906
6	ორბელი/Orbeli	1906
7	ორხევი/Orkhevi	1906
8	ოკურეში/Okureshi	1898
9	სურმუში/Surmushi	1906
10	უსახელო/Usakhelo	1898, 1905
11	ცაგერი/Tsageri	1927
12	წიფერჩი/Tsiperchi	1938

წალენჯიხის რაიონი/Tsalenjikha Raion	
არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 ეწერი/Etseri	1928
2 ლია/Lia	1899
3 მიკავა/Mikava	1948
4 საჩინო/Sachino	1958, 1962
5 ფახულანი/Pakhulani	1927, 2005
6 ჩქვალერი/Chkvaleri	1971
7 წალენჯიხა/Tsalenjikha	1927, 1962
8 ჯგალი/Jgali	1899, 1902, 1966

წალკის რაიონი/Tsalka Raion	
არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1 აიაზმი/Aiazmi	1937, 1939
2 აშკალა/Ashkala	1937, 1938
3 ახალიკი/Akhaliki	1927, 1934, 1936
4 ბაშკოი/Bashkoi	1927, 1936, 1937
5 ბეშთაშენი/Beshtasheni	1883, 1909, 1927, 1936, 1962, 1973, 1982
6 გუმბათი/Gumbati	1928
7 გუნიაკალა/Guniakala	1934, 1935
8 დარაკოი/Darakoi	1953
9 დაშბაში/Dashbashi	1935, 1936, 1937
10 ედიკილისა/Edikilisa	1936
11 თიკილისა/Tikilisa	1938
12 თრიალეთი/Trialeti	1888, 1935, 1936, 1937
13 იმერა/Imera	1927, 1935, 1937, 1965, 1979, 1987
14 კუშჩი/Kushchi	1925, 1941, 1943
15 ნარდევანი/Nardevani	1936
16 ოზნი/Ozni	1937
17 ოლიანგი/Oliangi	1889, 1910, 1936, 1938
18 სანთა/Santa	1883, 1925, 1928
19 კარიაკი/Kariaki	1928, 1935, 1964
20 ყარაკომი/Karakomi	1951
21 ყიზილქილისა/Kizilkilisa	1925, 1934, 1936, 1943
22 შიპიაკი/Shipiaki	1927, 1936, 1987
23 შუა ხარაბა/Shua Kharaba	1923, 1948
24 ჩაპაევკა/Chapaevka	1935
25 წალკა/Tsalka	1923, 1926, 1927, 1935, 1965

26	წინწყარო/Tsintskaro	1927, 1961
27	ხანდო/Khando	1928
28	ჯინისი/Jinisi	1937, 1940

წყალტუბოს ზონა/Tskaltubo Zone

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბანოჯა/Banoja	1899, 1900, 1924, 1925, 1933
2	გეგუთი/Geguti	1899, 1900, 1908, 1924, 1943
3	გვიშტიბი/Gvishtibi	1904
4	გუბისწყალი/Gubistskali	1904, 1925, 1928
5	გუმათი/Gumati	1898
6	გუმბრა/Gumbra	1927, 1952
7	დღნორისა/Dghnorisa	1906, 1950
8	თერნალი/Ternali	2004
9	მაღლაკი/Maghlaki	1898, 1901, 1902, 1904, 1923, 1924, 1926, 1927, 1931, 1958, 1992, 1993, 1995, 1999, 2000, 2001, 2002, 2005, 2006, 2007
10	მუხიანი/Mukhiani	1924
11	ოფურხეთი/Opurchkheti	1937
12	ოფშკვითი/Opshkviti	1902, 1924, 1927, 1933, 2006
13	პატრიკეთი/Patrikети	1909, 1921, 1924, 1942
14	რიონი/Rioni	1900, 1947
15	საყულია/Sakulia	1898, 1907, 1924, 1941
16	ტყაჩირი/Tkachiri	1904, 1927
17	ფარცხანაყანევი/Partskhanakanevi	1906, 1907, 1923, 1924, 1927, 1928, 1933, 1965, 2004, 2007
18	ქვილიშორი/Kvilishori	1926, 1940
19	ქვიტირი/Kvitiri	1898, 1902, 1907, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1950, 1959
20	ქუთაისი/Kutaisi	1893, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1908, 1921, 1923, 1925, 1926, 1927, 1928, 1930, 1932, 1934, 1936, 1938, 1940, 1946, 1965, 2001, 2004, 2005, 2006, 2007
21	ცხუნკური/Tskhunkuri	1906, 1927, 1945
22	წყალტუბო/Tskaltubo	1921, 1924, 1926, 1928, 1945
23	ხომული/Khomuli	1927
24	ჯიმისტარო/Jimistaro	1904

ჭიათურის ზონა/Chiatura Zone

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
--	---------------------------------------	---

1	ბუნევი/Bunevi	1899, 1908
2	ბუნიაური/Bunikaure	1898
3	გუნდაეთი/Gundaeti	1924
4	დარკვეთი/Darkveti	1900, 1908
5	ვანი/Vani	1898, 1904
6	ზედა ბერეთისა/Zeda Beretisa	1898, 1905
7	ზედა რგანი/Zeda Rgani	1906, 1924, 1992
8	ზოდი/Zodi	1905, 1906, 1923, 1927, 1928
9	თაბაგრები/Tabagrebi	1899, 1900, 1907, 1998
10	თვალუეთი/Tvalueti	1899
11	ითხვისი/Itkhvisi	1900, 1902, 1906, 1907
12	მანდაეთი/Mandaeti	1899, 1902
13	მერევი/Merevi	1899
14	მეჩხეთური/Mechkheturi	1899
15	მოხოროთუბანი/Mokhorotubani	1900, 1906, 1928
16	მღვიმევი/Mghvimevi	1900
17	პერევისა/Perevisa	1900, 1902
18	რგანი/Rgani	1899, 1902, 1924, 1928, 1940
19	სარქველეთუბანი/Sarkveletubani	1904, 1940
20	სკინდორი/Skindori	1899, 1900
21	ტყემლოვანა/Tkemlovana	1905, 1908
22	უსახელო/Usakhelo	1899, 1940
23	ქვაციხე/Kvatsikhe	1961, 2006
24	შუქრუთი/Shukruti	1924, 1928
25	წირქვალი/Tsirkvali	1907, 1923, 1924
26	ჭიათურა/Chiatura	1898, 1899, 1900, 1902, 1904, 1906, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1947
27	ხალიფაური/Khalifauri	1924
28	ხრეთი/Khreiti	1924, 1928, 1938

ხარაგაულის რაიონი/Kharagauli Raion

არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years

1	ბეჟათუბანი/Bezhatubani	1927
2	ბორითი/Boriti	1927, 1946
3	ვანი/Vani	1898, 1957
4	ვახანი/Vakhani	1898
5	ვერტყვიჭალა/Vertkvichala	1963
6	ზედუბანი/Zedubani	1924
7	თეტრაწყარო/Tetratskaro	1924, 1954

8	ისლარი/Islari	1902, 1943
9	კვესრევი/Kvesrevi	1925
10	კიცხი/Kitskhi	1907, 1921, 1927
11	ლაშე/Lashe	1955
12	ლახუნდარა/Lakhundara	1899
13	მარელისი/Marelisi	1899
14	სერბაისი/Serbaisi	1963
15	უბისი/Ubisi	1921
16	ფარცხნალი/Partskhnali	1956, 1968
17	ღორეშა/Ghoresha	1908, 1927, 1955
18	ხარაგაული/Kharagauli	1907

ხაშურის რაიონი/Khashuri Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ალი/Ali	1889, 1944, 1947
2	ახალუბანი/Akhalubani	1947
3	ბიჯნისი/Bijnisi	1967
4	გომი/Gomi	1899, 1945, 1948
5	დიდი სატივე/Didi Sative	1945
6	დიდი ყელეთი/Didi Keleti	1883, 1910, 1944, 1948
7	დიდი ხავლეთი/Didi Khavleti	1883, 1948
8	ვაყა/Vaka	1928, 1951
9	ზემო ოსიაური/Zemo Osiauri	1889, 1909, 1946
10	თავვეთი/Tagveti	1945, 1946
11	იმერლიანთკარი/Imerliantkari	1883, 1944
12	კლდისწყარო/Kldistskaro	1957
13	კრისხევი/Kriskhevi	1928, 1951
14	მონასტერი/Monasteri	1926
15	ნაბახტევი/Nabakhtevi	1945
16	ნაცარგორა/Natsargora	1928, 1950
17	ოძისი/Odzisi	1905
18	პატარა ფლევი/Patara Plevi	1944
19	პატარა ყელეთი/Patara Keleti	1944
20	სავანისუბანი/Savanisubani	1947
21	სათივე/Sative	1900
22	სურამი/Surami	1889, 1899, 1924, 1928, 1944, 1946, 1957
23	ტაშირსკარი/Tashiskari	1924, 1927, 1963
24	ტეზერი/Tezeri	1928, 1958

25	ტკოცა/Tkotsa	1945, 1947
26	ურთხვა/Urtkhva	1943, 1946
27	ქემფერი/Kemperri	1924, 1946
28	ქვიშხეთი/Kvishkhethi	1924, 1944, 1946, 1963
29	ქინძათი/Kindzati	1928
30	ღართა/Gharta	1899, 1925
31	ყიფიანთუბანი/Kipiantubani	1945
32	ჩორჩანა/Chorchana	1948
33	ცოცხნარა/Tsotskhnara	1946, 1956
34	ცხრამუხა/Tskhramukha	1951
35	წრომი/Tsromi	1883, 1956
36	ხაშური/Khashuri	1893, 1909, 1915, 1926, 1928, 1954, 1965
37	ხიდისყური/Khidiskuri	1926
38	ხცისი/Khtsis	1883, 1927, 1943

ხობის რაიონი/Khobi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბია/Bia	1899, 1921
2	გამოდმა პირველი ხორგა/Gamoghma Pirveli Khorga	1924, 1927, 1949, 1956
3	გამოდმა შუა ხორგა/Gamoghma Shua Khorga	1927
4	გაღმა საჯიჯაო/Gaghma Sajijao	1900, 1948, 1951
5	გაღმა ქარიატა/Gaghma Kariata	1953, 1981
6	გაშფერდი/Gashperdi	1900
7	დურღენა/Durghena	1903
8	ზემო კვალონი/Zemo Kvaloni	1950, 1958
9	ზენი/Zeni	1908
10	ზუბი/Zubi	1925
11	ნოჯიხევი/Nojikhevi	1899, 1927
12	პატარა ფოთი/Patara Poti	1899
13	საკვიკვინიო/Sakvikvinio	1907
14	ფოთი/Poti	1898, 1899, 1900, 1901, 1908, 1924, 1925, 1947, 1948, 1954
15	ყულევი/Kulevi	1927
16	ჭიხუ/Chikhu	1971
17	ხეთა/Kheta	1899, 1908, 1921, 1924, 1934, 1948
18	ხობი/Khobi	1902, 1903, 1907

19	ჯაპშაკარი/Japshakari	1925
ხონის რაიონი/Khoni Raion		
	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	გამოღმა ნოღა/Gamoghma Nogha	1898
2	გვიშტიბი/Gvishtibi	1924
3	გოჩაჯიხაიში/Gochajikhaishi	1927
4	დიდი გუბი/Didi Gubi	1898, 1900, 1953, 2007
5	დიდი კუხი/Didi Kukhi	1898, 1899, 1900, 1901, 1927, 1928
6	ივანდიდი/Ivandidi	1899, 1900, 1908, 1924
7	კონტუათი/Kontuati	1905
8	რონდიში/Rondishi	1898
9	უძლოური/Udzlouri	1900
10	ქვედა გორდი/Kveda Gordi	1911, 1943
11	ქვედა კინჩხა/Kveda Kinchkha	1901, 1907, 1908, 1927
12	ქუტირი/Kutiri	1898
13	ხონი/Khoni	1900, 1908, 1923, 1926, 1927, 1928
ჯავის რაიონი/Java Raion		
	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბუზალა/Buzala	1924, 1940
2	დიდი გუფთა/Didi Gupta	1941
3	ერწო/Ertso	1939
4	ზემო კორსევი/Zemo Korsevi	1944
5	თლია/Tlia	1949
6	კროზა/Kroza	1889
7	მაღი/Maghi	1939
8	მორგო/Morgo	1939
9	მსხლები/Mskhlebi	1924, 1939, 1945
10	მუგუთი/Muguti	1945
11	მულდართა/Muldarta	1952
12	ნაზიგინა/Nazigina	1939
13	სარიტათა/Saritata	1939
14	საკირე/Sakire	1962
15	სტირფაზი/Stirfazi	1944
16	ტონტობეთი/Tontobeti	1941
17	უგარდანთა/Ugardanta	1938
18	ქვემო კორსევი/Kvemo Korsevi	1943
19	ქვემო როკა/Kvemo Roka	1945

20	ქვემო ხეწე/Kvemo Khvtse	1889, 1945
21	ყემულთა/Kemulta	1948
22	ციფგინა/Tsipgina	1944
23	ჯავა/Java	1883, 1889, 1924, 1947
24	ჯრია/Jria	1939
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა/Autonomic republic of Abkhazia		
გაგრის ზონა/Gagra Zone		
	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ალახადი/Alakhadzi	1927
2	ბზიბტა/Bzibta	1958
3	გაგრა/Gagra	1931
4	ლიძავა/Lidzava	1927
5	სალხინო/Salkhino	1931
გალის რაიონი/Gali Raion		
	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ანარია/Anaria	1898, 1908
2	აჩიგვარა/Achigvara	1931
3	ბედია/Bedia	1893, 1951
4	გალი/Gali	1898, 1931
5	ზემო გალი/Zemo Gali	1952
6	თაგილონი/Tagiloni	1908, 1966
7	მეორე ოტობაია/Meore Otobaia	1981
8	ნაბაკევი/Nabakevi	1927
9	ნაკარღალი/Nakarghali	1926
10	ოქუმი/Okumi	1893, 1898
11	ოხურეი/Okhurei	1927
12	პირველი ოტობაია/Pirveli Otobaia	1949
13	საბერიო/Saberio	1902, 1931, 1960
14	ქვემო ბარღები/Kvemo Barghebi	2004
15	ჭუბურხინჯი/Chuburkhinji	1924, 1928
გუდაუთის რაიონი/Gudauta Raion		
	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ააცი/Aatsi	1900, 1908
2	აჭანდარა/Achandara	1900
3	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1960
4	ბალაბურხვა/Balaburkhva	1962

5	გუდაუთა/Gudauta	1927
6	დურიფში/Duripshi	1956, 1957, 1980
7	ვერხნაია-მწარა/Verkhnaia-mtsara	1962, 1963
8	კაღდახვარა/Kaldakhvara	1957
9	ლიხნი/Likhni	1908, 1927, 1928, 1956, 1964
10	მგუძირხვა/Mgudzirkhva	1957, 1962
11	პრიმორსკოე/Primorskoe	1970
12	ფსირცხა/Psirtscha	1931, 1932, 1964
13	ჯირხვა/Jirkhva	1900, 1928, 1959

გულრიფშის რაიონი/Gulripshi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ბაღმარანი/Baghmarani	1927
2	ბუძგური/Budzguri	1903, 1970
3	განახლება/Ganakhleba	1928, 1959
4	ვლადიმროვკა/Vladimirovka	1905
5	ზემო გულრიფში/Zemo Gulripshi	1927, 1962
6	კელასური/Kelasuri	1927
7	ლათა/Lata	1928
8	მაჭარა/Machara	1962
9	მერხეული/Merkheuli	1927, 1928, 1961, 1963, 1971
10	ოქტომბერი/Oktomberi	1902
11	პირველი ბაღაუიაშთა/Pirveli Baghazhiashta	1963
12	საკენი/Sakeni	1928
13	ტეხი/Tekhi	1959
14	ქვემო მერხეული/Kvemo Merkheuli	1927
15	ხუტია/Khutia	1928

ოჩამჩირის რაიონი/Ochamchire Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ათარა/Atara	1927, 1928
2	ახალი კინდღი/Akhali Kindghi	1961
3	გუფი/Gupi	1927
4	თხინა/Tkhina	1957
5	ილორი/Ilori	1931
6	კინდღი/Kindghi	1922
7	კუტოლი/Kutoli	1927
8	ლაბრა/Labra	1928

9	მერკულა/Merkula	1928
10	ოჩამჩირე/Ochamchire	1901, 1907, 1927, 1928, 1953
11	ოხურეი/Okhurei	1927
12	ტამიში/Tamishi	1958
13	ტყვარჩელი/Tkvarcheli	1959
14	ქვალონი/Kvaloni	1898, 1901, 1907, 1924
15	ჯალი/Jali	1928

სოხუმის რაიონი/Sokhumi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	აბჯაყვა/Abzhakva	1966
2	აკაფა/Akapa	1901, 1927
3	ალექსეევკა/Alekseevka	1927
4	აღდარა/Aghdara	1957
5	ახადარა/Achadara	1928, 1957
6	ახალსოფელი/Akhalsopeli	1958
7	ბესლეთი/Besleti	1901, 1928, 1963
8	გუმისტა/Gumista	1911, 1928, 1964
9	ეშერა/Eshera	1927, 1960, 1965, 1991
10	ვოლოდარსკოე/Volodarskoe	1928
11	ზემო ბირცხა/Zemo Birtscha	1927
12	თავისუფლება/Tavisupleba	1958
13	კამანი/Kamani	1927
14	კელასური/Kelasuri	1957, 1964
15	ლეჩქოფი/Lechkopi	1960
16	ნიჟნაია-იაშთხვა/Nizhnaia-Iashtkhva	1927, 1957
17	ოდიში/Odishi	1963
18	პავლოვსკოე/Pavlovskoe	1901, 1928
19	სოხუმი/Sokhumi	1900, 1901, 1908, 1927, 1928, 1931, 1932, 1958, 1963, 1978, 1979
20	ქვემო ბირცხა/Kvemo Birtskha	1965
21	ქვემო ლინდა/Kvemo Linda	1928
22	შრომა/Shroma	1979

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა/Autonomic republic of Adjara

კედის რაიონი/Keda Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	გულეები/Gulebi	1964, 1983
2	დანდალო/Dandalo	1957, 1958

3	დოლოგანი/Dologani	1949, 1950
4	ზესოფელი/Zesopeli	1928
5	ქვედა მახუნცეთი/Kveda Mukhunceti	1950
6	ცხემნა/Tskhemna	1951
7	ცხმორისი/Tskhmorisi	1966

ქობულეთის რაიონი/Kobuleti Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ალამბარი/Alambari	1927, 1951
2	ბობოყვათი/Bobokvati	1927, 1947, 1948
3	ბუენარი/Buknari	1941
4	დაგვა/Dagva	1927, 1948, 1964
5	ზედა აჭყვა/Zeda Achkva	1928
6	კვირიკე/Kvirike	1928, 1945
7	ქობულეთი/Kobuleti	1928, 1947, 1950
8	ქალაქი ქობულეთი/City Kobuleti	1928, 1953, 1958, 2003
9	ჩაქვი/Chakvi	1947, 1981
10	ციხისძირი/Tsikhisdziri	1927, 1948, 1950, 1960

შუახევის რაიონი/Shuakhevi Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ლომანაური/Lomanauri	1901
2	მაწყვალთა/Matskvalta	1948
3	მახალაკიძეები/Makhalakidzeebi	1927
4	ფურტიო/Purtio	1962

ხელვაჩაურის რაიონი/Khelvachauri Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ადლია/Adlia	1927, 1928
2	ანგისა/Angisa	1927, 1928, 1955
3	აჭარისადმართი/Adjarisagmarti	1957
4	ბათუმი/Batumi	1899, 1900, 1901, 1902, 1909, 1911, 1922, 1923, 1926, 1927, 1928, 1931, 1932, 1948, 1949, 1951, 1955
5	განახლება/Ganakhleba	1961
6	განთიადი/Gantiadi	1899, 1927, 1928
7	გონიო/Gonio	1932
8	ზედა ჩხუტუნეთი/Zeda Chkhutuneti	1957
9	ერგე/Erge	1927

10	თხილნარი/Tkhilnari	1948
11	კახაბერი/Kakhaberi	1923, 1927, 1928, 1932, 1949, 1955
12	მარადიდი/Maradidi	1902, 1964
13	მახინჯაური/Makhinjauri	1900, 1927, 1928
14	მეჯინისწყალი/Mejinistskali	1927, 1961
15	მირვეთი/Mirveti	1901
16	მწვანე კონცხი/Mtsvane Kontskhi	1927
17	ურეხი/Urekhi	1927, 1928, 1948
18	ქვემო ჯოჭო/Kvemo Jocho	1952
19	ყოროლისთავი/Korolistavi	1928
20	ჩაისუბანი/Chaisubani	1928, 1933
21	ხელვაჩაური/Khelvachauri	1928, 1952, 1961

ხულოს რაიონი/Khulo Raion

	არაკეთილსაიმედო პუნქტები/Anthrax foci	დაავადების შემთხვევათა წლები/Cases by years
1	ახალშენი/Akhalsheni	1928
2	ბაკო/Bako	1928
3	ბეშუმი/Beshumi	1927
4	გელაური/Gelauri	1927, 1928
5	დიდაჯარა/Didadjara	1927
6	ვანაძეები/Vanadzeebi	1923
7	ვერნები/Vernebi	1950
8	თაგო/Tago	1911, 1927
9	სტეფანაშვილები/Stepanashvilebi	1901
10	ქედლები/Kedlebi	1962
11	ყინჩაური/Kinchauri	1952
12	ჩაო/Chao	1928, 1952
13	წინწკალაძეები/Tsintskaladzeebi	1927
14	ხიხადირი/Khikhadziri	1980, 2006
15	ხულო/Khulo	1953, 1955, 1956